

Miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på ejendommen Havndalvej 28, 9550 Mariager

26. juni 2013

Virksomheden: Alstrup Østergård
Beliggenheds adresse: Havndalvej 28, 9550 Mariager
Ejer:af ejendommen og ansøger: Alstrup Østergård ApS
Ejer:af dyreholdet: Grønhøj Produktion ApS
CVR nr. 11568793
CHR nr. 28270

Stamblad:

Virksomhedens ejer og kontaktperson	Ejer: Alstrup Østergård ApS, Havndalvej 28, 9550 Mariager Kontaktperson: Christian Nors, Guldborgvej 12D, 8800 Viborg, Tlf.nr.: 40 18 69 00 Mobil: 40 18 69 00
Virksomhedens adresse	Havndalvej 28, 9550 Mariager
Virksomhedens matrikelnumre	Alstrup, Mariager Jorder 8g Hou, Mariager Jorder 16e Hou, Mariager Jorder 16d Alstrup, Mariager Jorder 5a Skrødstrup By, Hem 32b Hou, Mariager Jorder 16c
Kommune	Mariagerfjord Kommune
CVR-nr. - CHR-nr.	CVR nr. 11568793, CHR nr. 28270
Ejendomsnummer	8460019366
Betegnelse	§ 12
Journal nr.	09.17.18-P19-28-08

Læsevejledning

Denne miljøgodkendelse består af 4 kapitler samt relevante bilag.

Første kapitel indeholder en beskrivelse af de generelle forhold for miljøgodkendelsen, herunder bl.a. gyldighed og klagevejledning.

Andet kapitel indeholder vilkår for miljøgodkendelsen. Her beskrives vilkår for diverse drifts- og forvaltningsmæssige forhold, som skal overholdes for at miljøgodkendelsen kan godkendes af myndigheden.

Tredje kapitel indeholder Mariagerfjord Kommunes vurdering af de miljømæssige forhold i forhold til husdyrbruget der godkendes, ud fra gældende lovgivning m.m.

Fjerde kapitel indeholder en samlet vurdering af det godkendte projekt.

Bilagene indeholder bl.a. kort og planer over bygninger og arealer, beredskabsplan m.m.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

STAMBLAD:	2
1. GENERELLE FORHOLD TIL MILJØGODKENDELSE	5
1.1 IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
1.2 GODKENDELSE	7
1.3 GYLDIGHED	7
1.4 GENERELT	8
1.5 KLAGEVEJLEDNING	12
1.6 OFFENTLIGGØRELSE	13
2. VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSEN	15
2.1 GENERELT	15
2.2 UHELD OG RISICI	16
2.3 ÅRSPRODUKTION.....	16
2.4 FODER	17
2.5 AMMONIAKFORDAMPNING FRA STALD OG LAGER	17
2.6 VENTILATION	18
2.7 OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING.....	18
2.8 HÅNDBETING AF HUSDYRGØDNING	18
2.9 TRANSPORT	18
2.10 LUGT	19
2.11 SPILDEVAND.....	19
2.12 STØJKILDER	19
2.13 SKADEDYR	20
2.14 STØV	20
2.15 LYS.....	20
2.16 OLIE OG KEMIKALIER	20
2.17 AFFALD	21
2.18 LANDSKABELIGE HENSYN.....	21
2.19 UDBRINGNINGSAREALER.....	22
2.20 ENERGI M.M.....	22
2.21 TILSYN, KONTROL OG EGENKONTROL.....	22
3. MILJØREDEGØRELSE OG VURDERING	24
3.1 KORT RESUMÉ	24
3.2 ANLÆGGET OG EJENDOMMEN.....	24
3.2.1 Bygninger.....	24
3.2.2 Afstandskrav	24
3.2.3 Beskyttelseslinier og landskabelige hensyn	25
3.2.4 Energi og vand.....	27
3.2.5 Affald.....	28
3.2.6 Spildevand.....	28
3.2.7 Transport	29
3.2.8 Støjklider.....	29
3.2.9 Støv	30
3.2.10 Risici og afværgeforanstaltninger.....	30
3.2.11 Skadedyr	30
3.2.12 Olie og kemikalier.....	31
3.2.13 Lysforhold.....	31
3.2.14 Lugt.....	31
3.3 PRODUKTIONEN	32
3.3.1 Foder.....	32
3.3.2 Husdyrgødning produktion og opbevaring	32
3.4 BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	33
3.4.1 Vurdering af bedriftens emission af ammoniak og fosfor i forhold til BAT.....	33
3.4.2 Management	35

3.4.3 Foder.....	36
3.4.4 Staldindretning.....	37
3.4.5 Forbrug af vand og energi.....	38
3.4.6 Opbevaring og udbringning af husdyrgødning.....	38
3.4.7 Fravalg af staldeknologi.....	40
3.4.8 Samlet vurdering.....	40
3.5 UNDERSØGTE ALTERNATIVER	40
3.6 OPHØR AF HUSDYRBRUGET	40
3.7 EGENKONTROL	41
3.8 NATUR OG VAND	41
3.8.1 Ammoniak.....	42
3.8.2 Tab af næringsstoffer til overfladevand.....	48
3.8.3 Kvælstofudvaskning til grundvandet.....	54
4. SAMLET VURDERING	55
BILAG 1: HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	56
BILAG 2: UDBRINGINGSAREALER.....	57
BILAG 2: UDSNIT AF UDBRINGINGSAREALER – EGNE AREALER.....	58
BILAG 3: BRUTTOAREALKORT	59
BILAG 4: SITUATIONSPLAN	60
BILAG 5. FORUDSÆTNINGER FOR FODERKORREKTIONEN VEDR. RÅPROTEIN.....	61
BILAG 6. FORUDSÆTNINGER FOR FODERKORREKTIONEN VEDR. FOSFOR	62
BILAG 8: SÆRLIGT VÆRDIFULDT LANDSKAB	64
BILAG 12: TRANSPORTVEJE FOR UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING	68
BILAG 13: KAPACITETSERKLÆRING	69
BILAG 14: § 3 NATUR OMKRING EJENDOMMEN	70
BILAG 15: UDPEGNINGSGRUNDLAG FOR BERØRTE NATURA 2000-OMRÅDER.....	74
BILAG 16: KOMMUNEPLAN OG NATURA 2000.....	77
BILAG 17: AMMONIAKDEPOSITIONSBEREGNINGSPUNKTER.....	78
BILAG 18: SKRÅNENDE AREALER MED GØDNINGSTRÆKSTRIKTIONER.....	79
BILAG 19: AREALER I NFI.....	80

1. Generelle forhold til miljøgodkendelse

1.1 Ikke teknisk resumé

Alstrup Østergård ApS har søgt Mariagerfjord Kommune om godkendelse til at udvide husdyrbruget beliggende på Havndalvej 28, 9550 Mariager, jf. § 12 i "Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug" (lov nr. 1486 af 4. december 2009 med senere ændringer).

Ansøgningen er modtaget via det digitale ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk

Beregninger af anlæggets miljøpåvirkninger er foretaget i dette system.

Mariagerfjord Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af det indsendte ansøgningsskema nr. 4744, version 8.

Baggrund

Elisabeth Dalby søgte 30. december 2008 Mariagerfjord Kommune om godkendelse til at udvide husdyrbruget beliggende på Havndalvej 28, 9550 Mariager. Ejendommen er i mellemtiden blevet overtaget af Alstrup Østergård ApS, som også har overtaget ansøgning om miljøgodkendelse til ejendommen.

Produktionsændring/udvidelse

Alstrup Østergård ApS ønsker at udvide sit sohold fra 265,46 DE til 492,09 DE. Soholdet vil efter udvidelsen bestå af 2.029 søer, 600 polte (30-107 kg) og 720 smågrise.

Husdyrholdets sammensætning:	Nudrift		Ansøgt		
	Antal	DE	Antal	Stipladser**	DE
Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	1100	77,12	1100	275	77,12
Årsso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	0	0,00	929	232	65,13
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	367	59,62	677	507	109,98
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	733	119,07	1352	1015	219,63
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67) (30 - 107 kg*)	300	7,70	600	150	16,91
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	420	1,94	720	110	3,32
I alt		265,46			492,09

* ansøgte vægtintervaller

** Antal stipladser er ikke det fysiske antal stipladser i stalden, men det maksimale antal dyr, der kan forekomme i stalden på et givet tidspunkt i løbet af året.

Anlægsændringer

I forbindelse med udvidelsen skal der opføres en ny farestald, en ny løbe og poltestald og en ny drægtighedsstald. Herudover etableres der en ny gyllebeholder. Såvel den nye gyllebeholder som de to eksisterende gylleholdere vil blive overdækket med fast overdækning. (Se evt. situationsplanen på bilag 4.)

Tidligere meddelte afgørelser

Husdyrbruget har en screeningsafgørelse om ikke-VVM pligt fra Århus Amt fra 18. november 2003 (j.nr. 8-50-12-1-719-7-03) til at udvide dyreholdet til 1100 årssøer, 420 smågrise og 300 slagtesvin (30-120 kg).

Lugt

Geneafstanden for husdyrbruget er beregnet til hhv. 175 m (ukorrigeret geneafstand) for enkelt bolig, 457 m (ukorrigeret geneafstand) for samlet bebyggelse og 633 m (ukorrigeret geneafstand) for byzone m.v.. De faktiske afstande fra lugtcentrum til henholdsvis enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er minimum hhv. 212 m, 558 m og 1206 m, hvilket betyder, at lugtgenekriteriet er overholdt.

Dyretryk og udbringningsarealer

Ejede og lejede udbringningsarealer udgør 61,77 ha. Der er herudover oplyst 814,67 ha aftalearealer, fordelt på tre forskelligere aftagere. (Carl Johan Schultz, Hadsundvej 576, 8983 Gjelev J, Bent Simonsen, Kærby Møllevej 12, Gjerlev J og Gunnar Simonsen, Højagervej 4, 8983 Gjerlev J). De tre aftagere modtager også gylle fra andre husdyrbrug. Randers Kommune har meddelt § 16 miljøgodkendelser til de tre aftagere.

Det ansøgte projekt på Havndalvej 28 er på 492,09 DE.

Der afsættes i alt 405,55 DE svinegylle til aftalearealer. 86,54 DE afsættes på de ejede udbringningsarealer.

Samlet medfører dette et dyretryk på egne udbringningsarealerne på 1,4 DE/ha.

Overfladevand

Arealerne er beliggende i fosforklasse 0 og i nitratklasse 3. Nitratkravet på max 73,7 kg N/ha/år er overholdt, da udvaskningen fra rodzonen er beregnet til 71,1 kg N/ha/år.

Der er et fosforoverskud på 10,7 kg P/ha/år og fosforkravet er overholdt med en margen på 160 kg.

Ejendommen råder over 61,77 ha egne udbringningsarealer der ligger i Mariagerfjord Kommune i oplandet til Mariager Inderfjord.

Mariager Inderfjord afvander til Mariager Yderfjord, der er en del af fuglebeskyttelsesområde nr. 2 (*Ålborg Bugt, nordlige del*) og 15 (*Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del*) og Ramsarområde nr. 11 (*dele af Randers og Mariager fjorde med tilgrænsende havområde*), der sammen med ådalene udgør habitatområde nr. 14 (*Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*); samlet Natura2000-område nr. 14.

Det er vurderet at godkendelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af habitatområderne, jf. Miljøstyrelsens vejledning.

Ammoniak

Udvidelsen medfører en forøgelse af ammoniakfordampningen på 2069 kg N/år, så bedriftens samlede emission bliver 5862 kg N/år.

Kravet om 20 % reduktion af ammoniakfordampningen fra udvidelsen er overholdt.

Projektet er vurderet i forhold til beskyttet natur i nærheden af ejendommen. Det vurderes, at der ikke er grundlag for at beslutte, at projektet vil have væsentlig skadevirkning på naturbeskyttelsesinteresser, hverken som følge af udbringning af husdyrgødning eller som følge af ammoniakemission fra anlæggene.

Der er beregnet ammoniakdeposition fra stald- og lagerbygninger. Det konkluderes, at den beregnede ammoniakdeposition ikke medfører væsentlige effekter på områdets naturverdier, og der fastsættes ikke skærpende vilkår for projektets ammoniakemission.

Grundvand

Dele af ejendommens udbringningsarealer (51,83 ha) er beliggende inden for nitratfølsomt indvindingsopland. Der er etableret 14 % ekstra efterafgrøder for at reducere udvaskningen fra markerne.

BAT

Der er beregnet et BAT-emissionskrav for emissionen af hhv. ammoniak og fosfor fra husdyrbruget på hhv. 5973 kg N/år og 11.292 kg P ab lager.

Ved at overdække de to eksisterende samt den projekterede gylletank, etablere gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 25 % i den nye farestald samt foretage foderoptimering hos søerne med henblik på at sænke emissionen af såvel ammoniak og fosfor, har husdyrbruget opnået emissioner, som ligger under BAT kravene. (5862 kg N/år og 11.076 kg P ab lager).

1.2 Godkendelse

Mariagerfjord Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen beliggende på adressen Havndalvej 28, 9550 Mariager. Afgørelsen meddeles i medfør af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Der skal gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse eller dispensation efter anden lovgivning.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget med tilhørende arealer og omfatter 2.029 søer, 600 slagtesvin (30-107 kg) (150 stipladser) og 720 smågrise (110 stipladser). Endvidere omfatter miljøgodkendelsen opførelse af en ny farestald, en ny løbe og poltestald og en ny drægtighedsstald, opførelse af en ny gylletank og overdækning af såvel den nye gylletank som de to eksisterende tanke.

Afgørelsen om miljøgodkendelse meddeles på baggrund af, at Mariagerfjord Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og supplerende oplysninger, indkommet til Mariagerfjord Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i denne miljøgodkendelse og generel lovgivning stiller skærpede krav.

1.3 Gyldighed

Miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 4 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være opfyldt 4 år efter meddelelse af miljøgodkendelse.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Første revurdering er planlagt påbegyndt i 2021.

Denne godkendelse omfatter kun forhold, der reguleres i henhold til miljøbeskyttelsesloven og husdyrloven med tilhørende bekendtgørelser. Øvrige tilladelser efter andre lovgivninger skal indhentes særskilt, f.eks. byggeloven, naturbeskyttelsesloven, brandloven og arbejdsmiljøloven.

Hvor intet andet er angivet, er godkendelsens vilkår gældende fra det tidspunkt hvor en udnyttelse af godkendelsen påbegynder.

1.4 Generelt

Miljøgodkendelsen tager udgangspunkt i gældende lov og vejledninger vedrørende husdyrbrug og indeholder vilkår for husdyrbrugets indretning, drift og kontrol. Vilkårene er stillet på baggrund af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt det supplerende materiale, der er fremkommet under sagsbehandlingen.

Miljøgodkendelsen indeholder en vilkårsdel samt en del med miljøredegørelse og miljøvurdering. I miljøvurderingen gøres der rede for konsekvenserne af det ansøgte projekt ved vurdering af påvirkningen for omkringboende og miljøet i bred forstand herunder bl.a. grundvand, overfladevand, natur og landskab.

Mariagerfjord Kommune har udarbejdet miljøgodkendelsen med hensyntagen til "Mariagerfjord Kommuneplan 2009-2021".

Ansøgningen er en § 12 ansøgning og har været igennem en foroffentlighedsperiode fra 13. juni 2012 til 4. juli 2012. Der indkom ingen kommentarer i perioden, dog har Danmarks Naturfredningsforening generelt ytret ønske om at modtage udkast til miljøgodkendelser til kommentering.

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 6 ugers høring hos ansøger, konsulent, naboer m.m. fra 21. december 2012 til 1. februar 2013. I høringsperioden har Mariagerfjord Kommune modtaget nedenstående høringsvar:

Fra: ip kronborg [mailto:kron2@hotmail.com]

Sendt: 5. januar 2013 12:33

Til: raadhus

Emne: ang. Havndalvej 28 9550 Mariager.

Hej.

Jeg har fået henvendelse ang. Alstrup østergård Aps ønske om udvidelse af deres husdyrhold.

Jeg har som udgangspunkt ikke noget imod, at de skal udvide, men de er ikke så gode til at overholde de miljøkrav som der nu en gang er sat. De har en del dyr der dør. Det er hvad der sker når det er husdyrhold i stor stil, men de er ikke så gode til at få deres døde dyr lagt i de rette beholdere. Hele sidste sommer var deres beholder ikke lukket en eneste gang, og vi havde derfor fluer i tusindvis. Jeg har boet her nogle år, og i det sidste år har der været flere fluer end førhen.

I det tidsrum hvor der lagde sne lagde der en død gris på ca. 50 kg uden for døren og den havde lagt natten over, for der havde været et dyr inde og gnave i indvoldene på den, jeg havde desværre ikke min tlf. med for at tage et billede, men har efterfølgende husket at tage den med.

Efter jeres henvendelse ang udvidelse, har vi taget nogle billeder når vi går tur, som jeg vedhæfter. Billederne er taget d. 31/12-12 og d. 5/1-13.

Måske, de skal have styr på deres døde dyr først inden de begynder at udvide deres produktion, da det nok ikke giver mindre døde dyr.

Mvh.

Lis Høgh og Ivan Kronborg

Havndalvej 29 st.

9550 Mariager.

Fra: hevil@mail.dk [mailto:hevil@mail.dk]

Sendt: 24. januar 2013 11:31

Til: raadhus

Emne: Vedr. miljøgodkendelse af husdyrproduktion på Havndalvej 28, 9550 Mariager

Journalnr. 09.17.18-P19-28-08

Ref. Charlotte Speich

Min mand og jeg bor øst for Alstrup Østerskov og er knap så generet af lugt- og fluegener som de naboer, der bor nærmere ved Alstrup Østergård, undtagen når der køres gylle ud - så har vi begge dele i stor stil.

Til gengæld ser vi dagligt det lille vandløb, der afleder vandet fra den kunstige sø ved Alstrup Østergård. Dette vandløb (har ikke noget navn, men kaldes somme tider lokalt for Lille Gedbæk) løber meget tæt ved de nuværende gylletanke. På det luftfoto, der er afbilledet på forsiden af miljøgodkendelsen, kan man ikke se det, men det løber langs nordsiden af det skovstykke, der ses på fotoet, altså kun få meter fra den nuværende store gylletank.

"Lille Gedbæk" løber direkte ned til Gedbækken/Maren Møllebæk tæt ved hvor bækken går under Havndalvej. Det betyder, at afsivning og evt overløb fra gylletankene vil blive ledt næsten direkte ud i Mariager Fjord.

Der står ikke noget om, hvor den nye gylletank skal ligge. Der står heller ikke noget om, hvilken form for afdækning alle gylletankene skal forsynes med.

Det formodes, at den omtalte anvendelse af bedst tilgængelige teknik inkluderer en form for alarm i tilfælde af udsivning/overløb, men hvor går denne alarm hen? Vil der være fast, konstant beboelse på selve Alstrup Østergård? I de seneste år har stuehuset ofte stået tomt. Hvis uheldet er ude, kunne det tage for lang tid før der skrides ind.

Et andet punkt er det øgede vandforbrug. Vi vil gerne vide, om det kan komme til at påvirke vores vandforsyning. Vi får vand fra en boring ved Havndalvej 38, og det kunne muligvis være fra samme dybde som Alstrup Østergårds vandforsyning. Desuden kunne vores vandforsyning blive påvirket af udvaskning fra markerne.

Den nuværende dyreproduktion på Alstrup Østergård er rigeligt stor i forhold til hvor nær gården ligger på naboer og beskyttet natur, inkl. Mariager Fjord. En udvidelse af produktionen til næsten det dobbelte kan ikke undgå at vække bekymring, uanset hvor moderne teknik der siges at ville blive anvendt.

Elsa og Arne Krogh
Havndalvej 40
9550 Mariager

Gedbæk Skov Havndalvej 36-38 9550 Mariager	c/o Ove Baggesen Mosevangen 27 3460 Birkerød		☎: +45 96 68 50 12 +45 45 82 50 12 email: x2o@adr.dk Jan 2013
--	---	--	--

Ad brev af 21.12.2012

j nr 09.17.18-P19-28-08

Høring vedrørende udvidelse af svinebestanden på Østergård

Havndalvej 28

9550 Mariager

Til en miljøgodkendelse har jeg følgende betænkeligheder:

- 1) Risiko for miljøforurening af den vestlige del af Gedbækken
- 2) Den yderligere ammoniakforurening af luften og deraf følgende skader på skoven
- 3) Det store vandforbrug og eventuelle risiko for påvirkning boringen på Havndalvej 38, en boring der forsyner Havndalvej 38 og 40
- 4) Den kraftige forøgelse af brugen af antibiotika

Ad 1) De to allerede opførte gyllebeholdere – (der pt stadig ikke har en skærmende beplantning) – er opført ganske få m fra bækken hvorfra en eventuel forurening via Marenmølle Bæk vil blive ledt ud i den meget følsomme Mariagerfjord. Da jeg i 1966 og 1968 købte Havndalvej 36 og 38 var der ind imellem små fisk i bækken. Dengang var Østergård en mindre gård med en lille kvægbesætning. Efter den store driftsomlægning har der ikke været nogen fisk uden jeg hermed på nogen måde kan dokumentere at der har fundet forurening sted som følge af ændringen. Jeg går ud fra at tankene er og den ny vil blive opført med alarmsystem og betonbarriere men er uenig i at det er tilstrækkeligt så tæt på bækken set forhold til risikoen. Det bemærkes at det ikke fremgår hvor den ny tank bliver opført.

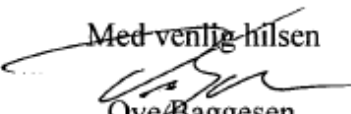
Ad 2) Da driften i sin tid blev omlagt førte det over tid til en for skoven u hensigtsmæssig vækst af skrub og vækst i bækken. Med udvidelsen og den heraf følgende uønskede extra ammoniak forårsagede gødskning vil blive det blive forværret. Med mere skrub følger - navnlig over tid - mere manuelt arbejde med at holde skrubbet nede.

Ad 3) Jeg har ingen viden om vandforsyningen på Alstrup Østergård men forudsætter at der ikke vil finde en ændring sted som påvirker min borings vandkvalitet og den mængde vand den giver.

Ad 4) Det høje forbrug af antibiotika udgør en langsigtet trussel mod lokalbefolkningen fordi det med sikkerhed vil føre til en kraftig forøgelse af resistent bakterier, bakterier der kan spredes luftbåret og via jorden samt bækken og overføre resistens til andre

mikroorganismer. Det er naturligvis et generelt samfundsmæssigt og dermed politisk problem men i den konkrete sag et lokalt nærværende problem med forøget risiko for beboerne i Alstrup for at blive smittet med sygdomme vi –i hvertfald pt – ikke kan behandle.

Med venlig hilsen

Ove Baggesen

Mariagerfjord Kommunes bemærkninger til de indkomne høringsvar:

Bemærkninger vedr. gyllebeholdere

Den projekterede gyllebeholders placering fremgår af bilag 4. Såvel den projekterede gyllebeholder som de to eksisterende beholdere skal overdækkes med fast overdækning. Ansøgningen om miljøgodkendelse er modtaget før den 15. marts 2011, og den projekterede gyllebeholder skal derfor overholde husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav om 15 m til vandløb og sø. Dette krav er overholdt. Da den projekterede gyllebeholder ligesom de to eksisterende gyllebeholdere ligger inden for 100 m fra en sø, der har et areal, der er større end 100 ha, er der dog krav om, at beholderne forsynes med gyllealarmer, som kan registrere pludselige fald af overfladen i gyllebeholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren. (Jf. § 19 i bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK nr. 764 af 28/06/2012)). Mariagerfjord Kommune har på baggrund af de indkomne høringsvar kontaktet ansøger for at høre, hvor alarmerne går til i tilfælde af uheld. Ansøger oplyser, at alarmerne vil gå til driftslederens telefon.

Bemærkninger vedr. vandforsyning

Ved en ansøgning om væsentligt forøget indvinding vil der altid blive lavet vurderinger af påvirkningen på dels natur og vandløb, men også på andre nærliggende borer. Denne vurdering bliver lavet i forbindelse med, at der skal udarbejdes en ny tilladelse til vandindvinding.

Bemærkninger vedr. ammoniakemission

I forbindelse med sagsbehandlingen af udvidelsen er det påset, at de lovbestemte beskyttelsesniveauer er overholdt, herunder også beskyttelsesniveauet for ammoniak. Herudover er det vurderet, at husdyrbruget lever op til anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi (BAT), bl.a. i forhold til udledning af ammoniak.

Bemærkninger vedr. håndtering af døde dyr

Håndtering af døde dyr er et af de forhold, som kommunen efterser i forbindelse med, at vi fører miljøtilsyn på ejendomme med husdyrbrug. Henvendelsen vedr. forhold omkring døde dyr på ejendommen er givet videre til kommunens tilsynsmedarbejder, som ved næste tilsyn på ejendommen vil være særligt opmærksom på dette forhold. Mariagerfjord Kommune har også bedt ansøger om, at kommentere henvendelsen. Ansøger svarer, at der vil blive strammet op på procedurer vedr. håndtering af døde dyr.

Bemærkninger vedr. anvendelse af antibiotika

Forbrug af antibiotika er ikke et forhold, der vurderes i forbindelse med behandling af en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

1.5 Klagevejledning

I henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet samt enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse myndigheder og organisationer, der er angivet i lovens § 85-87.

Udnyttelse af miljøgodkendelse i klageperioden og imens eventuel klage behandles sker på eget ansvar. Ved klage kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Eventuel klage skal være skriftlig og sendes til:

Mariagerfjord Kommune, Natur og Miljø
Ndr. Kajgade 1
9500 Hobro

eller

pr. e-mail til: raadhus@mariagerfjord.dk.

Klagen vil herfra blive sendt videre til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, der er klagemyndighed.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr.

Klager vil modtage en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Mariagerfjord Kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Ansøgeren vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen og udløber **onsdag den 24. juli 2013 kl. 15.30**. En eventuel klage skal være kommunen i hænde senest ved klagefristens udløb.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

1.6 Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen vil blive offentliggjort onsdag den 26. juni 2013 ved annoncering på Mariagerfjord Kommunes hjemmeside. Der vil være en kort henvisning til annonceringen i ugeavisen samme dag.

Mariagerfjord Kommune

Charlotte Speich
Biolog

Kopi af udkast eller uddrag af udkast til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Nina Gamby, Gråkær Miljøcenter, e-mail: ng@graakjaer.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Mariagerfjords husdyrgruppe, e-mail: husdyrbrug@dn-mariagerfjord.dk
- Naboer:

Kaj Rieks-Pedersen	Alstrupvej 2, 9550 Mariager
Birthe Wigh	Havndalvej 23 B, 9550 Mariager
Karen Lindskov Madsen	Havndalvej 25, 9550 Mariager
Heidi Johannesen	Havndalvej 26, 9550 Mariager
Dariusz Piotr Maksymowicz	Havndalvej 27, 9550 Mariager
Marchel Hessellund Rüz	Havndalvej 29,1, 9550 Mariager
Ivan Peter Kronborg	Havndalvej 29,st, 9550 Mariager
Lis Høgh	Havndalvej 29,st, 9550 Mariager
Grethe Bjarnskov	Havndalvej 31, 9550 Mariager
Elsa Krogh	Havndalvej 40, 9550 Mariager
Keld Sole Christensen	Kildehøjvej 1, Nørre Vissing, 8660 Skanderborg
Helle Malene Amdi Kristensen	Kærbybrovej 2, 9550 Mariager
Jytte Jørgensen	Kærbybrovej 3, 9550 Mariager
Ove Baggesen	Mosevangen 27, 3460 Birkerød
Brian Møller Madsen	Skråvejen 1, Alstrup, 9550 Mariager
Søren Andersen	Skråvejen 10, Alstrup, 9550 Mariager
Klaus Hymøller	Skråvejen 12, Alstrup, 9550 Mariager
Arne Moesgaard	Skråvejen 14, Alstrup, 9550 Mariager
René Christensen	Skråvejen 8, Alstrup, 9550 Mariager

ASTRUP EJENDOMME ApS	Kirkebakken 2, 9550 Mariager
BUGGE SKOVGAARD ApS	Landevejen 3 B, 9560 Hadsund

- Ejere af aftalearealer:
  - Carl Johan Schultz, Hadsundvej 576, 8983 Gjelev J
  - Bent Simonsen, Kærby Møllevej 12, Gjerlev J
  - Gunnar Simonsen, Højagervej 4, 8983 Gjerlev J

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Nina Gamby, Gråkær Miljøcenter, e-mail: ng@graakjaer.dk
- Naboer:
  - Elsa Krogh, Havndalvej 40, 9550 Mariager
  - Ove Baggesen, Mosevangen 27, 3460 Birkerød
  - Lis Høgh, Havndalvej 29, st., 9550 Mariager
- Naturstyrelsen Aalborg, Niels Bohrs Vej 30, 9220 Aalborg Ø, nst@nst.dk.
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Nordjylland, Nytorv 7, 2. sal, 9000 Aalborg, nord@sst.dk.
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, lbt@sportsfiskerforbundet.dk.
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København, natur@dof.dk.
- Dansk Ornitologisk Forening, Nordjyllands lokalafdeling, mariagerfjord@dof.dk.
- Danmarks Naturfredningsforening, dnmariagerfjord-sager@dn.dk
- Friluftsrådet i Nordjylland, v/Børge Poulsen, himmerland-aalborg@friluftsradet.dk

2. Vilkår for miljøgodkendelsen

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser gældende for erhvervsmæssigt husdyrhold – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

2.1 Generelt

- 1) Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter (anlæg og dyrehold CHR nr. 28270) på Havndalvej 28, 9550 Mariager og samtlige arealer under CVR nr. 11568793. (Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 1, samtlige arealer under CVR nr. 11568793 ses på bilag 3)
- 2) Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de ændringer der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 3) Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er godkendt af Mariagerfjord Kommune.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Alstrup Østergård ApS er ansvarlig for driften af husdyrbruget og for at husdyrbruget drives i overensstemmelse med miljøgodkendelsen. Ændringer i ejerforhold eller af driftsansvaret skal meddeles til kommunen inden eller lige umiddelbart efter ændringen.
- 6) Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 4 år fra meddelelsen af miljøgodkendelsen. Med "udnyttet" menes, at eventuelt ansøgt byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være opfyldt 4 år efter meddelelse af miljøgodkendelsen.
- 7) Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden:
  - om besætningens/produktionens størrelse den 26.6 2017 (4 år efter godkendelses dato)
  - når besætningen er nået op på det, med godkendelsen tilladte, dyrehold
- 8) Ved ophør af bedriften skal nedenstående forureningsbegrænsende foranstaltninger udføres. For så vidt bygningerne ikke længere har brugsmæssig værdi nedrives disse af autoriseret nedbrydningsfirma og byggematerialer bortskaffes efter reglerne i affaldsregulativet. Mariagerfjord Kommune kontaktes før ophør.
  - Gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres.
  - Hvis gyllebeholderen ikke skal anvendes, tages den ud af drift som beskrevet i 10-års beholderkontrollen

- Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
- Foderbeholdere tømmes
- Alle olietanke skal tømmes.
- Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til Mariagerfjord Kommunes affaldsregulativer.
- Staldbygninger samt foder- og gødningsopbevaringsanlæg der ikke længere anvendes, skal vedligeholdes så de ikke henstår i forfald efter de gældende regler og definitioner i byggeloven, eller skal alternativt nedrives.

2.2 Uheld og risici

- 9) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til:

- Alarmcentralen, tlf.: 112.

og efterfølgende straks at underrette:

- Tilsynsmyndigheden, Mariagerfjord Kommune, tlf.: 97 11 30 00.

En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være kommunen i hænde senest en uge efter hændelsens indtræden. Det skal af redegørelsen fremgå, hvilke tiltag der er, eller påregnes iværksat for at hindre tilsvarende fremtidig forureningshændelser. Til de unormale driftssituationer henregnes i denne forbindelse udslip, svigt og momentane standsninger.

Ved driftsforstyrrelser og uheld har den driftsansvarlige pligt til at følge beredskabsplanen og træffe de fornødne foranstaltninger, for at afværge følgerne af uheldet bedst muligt.

- 10) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og øvrige der færdes på bedriften. Beredskabsplanen skal være udarbejdet inden byggeriet påbegyndes

2.3 Årsproduktion

- 11) Ejendommen har tilladelse til 2.029 søer, 600 slagtesvin (30-107 kg) (150 stipladser) og 720 smågrise (110 stipladser), i alt svarende til 492 DE
- 12) Inden for det nævnte produktionsniveau tillades afvigelser på op til 10 % i indsættelsesvægten af smågrise og op til 5 % i afgangsvægten for slagtesvin, så længe det maksimale DE ikke overskrides.
- 13) Den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.

2.4 Foder

- 14) Dyreholdets totale udskillelse af kvælstof (N ab dyr) må maksimalt udgøre 47.079 kg N pr. år, jf. bilag 5.
- 15) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årso x antal årssøer må maksimalt udgøre 12.873 kg P pr. år, jf. bilag 6.
- 16) En gang pr. planperiode gennemføres en beregning af den samlede årlige produktion af N og P ab dyr for årssøer – ud fra data fra effektivitetskontrollen og formlerne i bilag 5 og 6.
- 17) Som dokumentation skal der gennemføres effektivitetskontrol (E-kontrol) i hele besætningen med opgørelse af
  - a. antal årssøer
  - b. foderforbrug pr årso
  - c. antal fravænnede grise pr. årso
  - d. fravænningsalder og -vægt
  - e. det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne
- 18) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 19) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende..

2.5 Ammoniakfordampning fra stald og lager

- 20) Gyllekanalerne i den ny farestald (StaldID "ST-9967") – i alt 1.400 m² - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe
- 21) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 345.000 kWh.
- 22) Der skal monteres en typegodkendt timetæller på varmepumpen. Timetælleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse.
- 23) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- 24) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 25) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.

Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:

- afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen
- kontrol af kølekredsens ydelse.

- 26) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 2 uger.
- 27) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.6 Ventilation

- 28) Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg.

2.7 Opbevaring af husdyrgødning

- 29) Bedriftens to eksisterende gyllebeholdere skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning.
- 30) Den projekterede gyllebeholder skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning.
- 31) Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.

2.8 Håndtering af husdyrgødning

- 32) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, og eventuelt spild skal straks opsamles.
- 33) Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
- 34) Udbringning af husdyrgødning må ikke ske nærmere end 200 m fra naboer på lør-, søn- og helligdage af hensyn til de omkringboende.
- 35) Ved hver gylletank, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der anlægges en tankplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal mindst have en tæthed og faldforhold svarende til kravene til møddingpladser i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for møddingplads. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således at også et større spild kan opsamles. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, kan husdyrbruget vælge ikke at etablere tankpladsen.

2.9 Transport

- 36) Transport af dyr og foder til og fra ejendommen skal ske således, at tilsynsmyndigheden vurderer, at der tages størst mulig hensyn til omgivelserne.
- 37) Transport af foder til og fra ejendommen skal fortrinsvist ske på hverdage mellem 6-22.

2.10 Lugt

- 38) Lugtgener hos naboer skal minimeres ved:
- så vidt muligt at sprede gødning om dagen, hvor der er en sandsynlighed for, at naboerne ikke er hjemme, samt undgå weekender og helligdag
  - så vidt muligt at tage hensyn til vindretningen i forhold til naboerne
- 39) Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger
- 40) Lugtbidraget fra staldene skal sikres begrænset ved en god og hensigtsmæssig staldhygiejne og rengøring af samtlige staldafsnit for foder- og gødningsrester.

2.11 Spildevand

- 41) Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.
- 42) Afløb fra stald og eventuel vaskeplads skal føres gennem tætte og lukkede ledninger med afløb til gyllesystemet, eller anden tæt opsamlingsbeholder der er godkendt til formålet.
- 43) Hvis der er afløb, eller der etableres afløb, fra kørefaste arealer omkring staldbygninger, gødningsopbevaringsanlæg og lign. med transport af husdyrgødning, hvor der kan forekomme spild af gødning, foder el. lign., skal disse føres gennem tætte og lukkede ledninger med afløb til gyllesystemet, eller anden tæt opsamlingsbeholder der er godkendt til formålet.
- 44) Øvrigt overfladevand, herunder tagvand, som udledes til faskine eller vandløb, skal overholde gældende afstandskrav og må ikke give anledning til gener for de omkringboende eller til forurening eller negativ påvirkning af recipienten.

2.12 Støjkluder

- 45) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige værdier angivet i nedenstående tabel, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Mandag-fredag kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-22 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-22 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7
<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>gennemsnit værdi over referencetidsrummet</i>	<i>Maksimal værdi</i>
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Jf. vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 fra november 1984.

- 46) Husdyrbruget skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, medmindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjvejledninger og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.
- 47) Den for et område gældende støjgrænse anses for overholdt, hvis de målte eller beregnede værdier - fratrukket ubestemtheden på målingen - er mindre end eller lig med støjgrænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes jf. Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjvejledninger
- 48) Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.
- 49) Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er fra kl. 22 - 07 omfattet af ovennævnte støjgrænser, undtaget herfra er nødvendigt markarbejde i forbindelse med høst og ensilering.

2.13 Skadedyr

- 50) Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Skadedyrlaboratoriet.
- 51) Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Ved konstatering eller mistanke om rotter eller andre skadedyr skal der ske underretning til autoriseret firma jf. gældende retningslinier.
- 52) Ejendommen skal sikres og renholdes således, at rotters levemuligheder på ejendommene begrænses mest muligt.

2.14 Støv

- 53) Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndighed skønnes at være væsentlige.
- 54) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

2.15 Lys

- 55) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
- 56) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

2.16 Olie og kemikalier

- 57) Hvis der opbevares spildolie og kemikalier på ejendommen, skal dette opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag af må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.

- 58) Oplagspladsen skal som minimum være overdækket med et halvtag og indrettes med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
- 59) Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale.
- 60) Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
- 61) Opbevaring af diesel- og fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder således, at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 62) Hvis der sker tankning på ejendommen, skal dette til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.17 Affald

- 63) Affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens til enhver tid gældende regulativer.
- 64) Eventuel olie- og kemikalieaffald fra bedriften skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
- 65) Indtil selvdøde og aflivede dyr er blevet afhentet, skal de opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden og skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende. Hvor det er nødvendigt, sikres afhentningspladsen mod ådselædende dyr. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. I tilfælde hvor dyrene er overdækkede, skal dette ske med en fast overdækning.
- 66) Dyrene skal tilmeldes afhentning hurtigst muligt og senest 24 timer efter konstatering af dødsfald. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Afhentning af dyr opbevaret på køl kan afvente, indtil containeren er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske, så containeren afhentes senest 3 uger efter, at påfyldningen af containeren er påbegyndt.

2.18 Landskabelige hensyn

- 67) Der skal etableres skærmende beplantning omkring de projekterede staldbygninger "Ny løbe-kontrol og polte" (ST-130416 i it-ansøgningen) og "Ny drægtighedsstald" (ST-130409 i it-ansøgningen) som vist på bilag 7. Der skal etableres en stedse vedligeholdt læplantning, bestående af hjemmehørende plantearter, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv sløring. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker, og være udført umiddelbart efter byggeriets afslutning.
- 68) Teltoverdækningen på den nye samt de eksisterende gyllebeholdere skal være i en grå eller en dæmpet jordfarve.

2.19 Udbringningsarealer

- 69) Ejendommens husdyrgødning må udbringes på de udbringningsarealer, der er angivet på bilag 2.
- 70) Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen, der herefter vurderer om de nye arealer kan erstatte de godkendte arealer. jf. kapitel 5 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK. nr. 294 af 31. marts 2009).
- 71) Der må ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald eller slam.
- 72) Der skal afsættes **406 DE svinegylle** til tredjemands bedrift (gylleaftalearealer).
- 73) På bedriftsniveau skal der etableres **14 %** ekstra efterafgrøder ud over de lovmæssige krav. Alle efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.

2.20 Energi m.m.

- 74) Ved fremtidige ændringer i produktionsprocesser eller råvarer, hjælpestoffer og produkter, skal der tages højde for mulig forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik.
- 75) Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal være til rådighed for tilsynsmyndigheden
- 76) Bedriftens forbrug af energi og vand skal registreres. Registreringerne skal kunne fremvises på forlangende samt ved tilsyn.
- 77) Anlæg, der er særligt energiforbrugende, skal løbende kontrolleres og vedligeholdes.

2.21 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 78) På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.
- 79) Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 80) Til dokumentation for, at produktionen ligger indenfor godkendelsens rammer skal der i forbindelse med tilsyn og på forlangende fremvises:
  - Husdyrindberetning
  - Slagteriefregning/produktionsopgørelser
  - Sædskifte- og gødningsplan
  - Gødningsregnskab inkl. kvitteringer for overførte mængder husdyrgødning
  - Skema A: gødningsplanlægning
  - Forpagtningsaftaler
  - Bilag for anvendte fodermængder
  - Kvitteringer for afhentning af affald
  - Regnskabsbilag fra destruktionsanlæg for døde dyr

- 81) De fremviste bilag skal uanset evt. driftsmæssig fællesskab med andre produktionsanlæg særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere produktionens størrelse samt håndteringen og anvendelsen af husdyrgødning og affald mv. fra nærværende produktionsanlæg og i det hele taget kunne dokumentere, at husdyrbruget drives i overensstemmelse med godkendelsen.
- 82) Der skal ved tilsyn fremvises dokumentation for at vilkår om foderkorrektion er overholdt.
- a. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
  - b. Logbogen, skal indeholde følgende oplysninger:
    - a. antal årssøer
    - b. foderforbrug pr årssø
    - c. antal fravænnede grise pr. årssø
    - d. fravænningsalder og -vægt
    - e. det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne
- 83) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
- afprøvning og funktionssikring af trykovervågningsystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen
- kontrol af kølekredsens ydelse.
- 84) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 2 uger.
- 85) Der skal føres en logbog for gyllebeholderne, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 86) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises dokumentation for at de forhold i ansøgningen, der ligger til grund for den beregnede ammoniakemission og
- deposition, nitratudvaskning til overflade- og grundvand, lugt og fosforoverskud, er overholdt.
- 87) Der skal ske løbende uddannelse af bedriftspersonalet.
- 88) Som dokumentation for at vilkårene om ekstra efterafgrøder er overholdt, skal der ved tilsyn fremvises kopi af gødningsregnskab.

3. Miljøreddegørelse og vurdering

Mariagerfjord Kommune har vurderet de miljømæssige forhold ved husdyrproduktionen på Havndalvej 28, 9550 Mariager. Vurderingen er foretaget i medfør af Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009. På baggrund af nærværende miljøteknisk beskrivelse har Mariagerfjord Kommune besluttet at meddele godkendelse til produktion af i alt 492,09 DE sohold på ejendommen.

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift stammer fra ansøgningen om miljøgodkendelse (skemanr. 4744) samt fra supplerende oplysninger indhentet efter modtagelsen af ansøgningen.

3.1 Kort resumé

Husdyrbruget ligger på ejendommen matr. nr. 5a Alstrup, Mariager Jorder på adressen Havndalvej 28, 9550 Mariager.

Alstrup Østergård ApS søger om, at udvide sin svinebesætning fra 1.100 søer, 420 smågrise fra og 300 polte til 2.029 søer, 720 smågrise fra 7,2-30 kg og 600 polte fra 30-107 kg, svarende til en udvidelse fra 265,46 dyreenheder til 492,09 dyreenheder. I forbindelse med udvidelsen skal der opføres en ny farestald, en ny løbe og poltestald samt en ny drægtighedsstald. Herudover skal der opføres en ny gylletank. Både den nye gylletank og de to eksisterende tanke skal overdækkes med fast overdækning.

Husdyrbruget har 61,77 ha ejet udbringningsareal. Husdyrbruget afsætter herudover svinegylle til tre modtagere: Carl Johan Schultz, Hadsundvej 576, 89983 Gjerlev J; Bent Simonsen, Kærby Møllevej, 8983 Gjerlev J samt Gunnar Simonsen, Højagervej 4, 8983 Gjerlev J

3.2 Anlægget og ejendommen

3.2.1 Bygninger

Bedriften er beliggende på Havndalvej 28, 9550 Mariager. En situationsplan fremgår af bilag 4.

I forbindelse med udvidelsen skal der opføres en ny farestald, en ny løbe og poltestald samt en ny drægtighedsstald. Bygningerne vil blive lagt i niveau med de eksisterende bygninger, og materiale- og farvevalg vil matche de eksisterende bygninger. Der er stillet vilkår om afskærmende beplantning omkring den ny løbe og poltestald og den ny drægtighedsstald. I forbindelse med udvidelsen skal der herudover opføres en ny gylletank med en kapacitet på 4000 m³. Både den nye gylletank og de to eksisterende tanke skal overdækkes med fast overdækning.

På ejendommen findes på nuværende tidspunkt to gylletanke med en opbevaringskapacitet på henholdsvis 2250 m³ og 4000 m³.

3.2.2 Afstandskrav

Afstand fra husdyrbruget (inkl. nyetableringer):

	Krav	Faktisk afstand
Eksisterende/fremtidig byzone eller sommerhusområde	> 50(300) m	ca. 1.160 m
Område i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende	> 50(300) m	ca. 1.160 m
Beboelse på ejendom uden landbrugspligt, beliggende i samlet bebyggelse i landzonen	> (300) m	ca. 526 m
Nabobeboelse	> 50 m	ca. 178 m

Afstand fra nyetablerede stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg:

	Krav	Faktisk afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	> 25 m	ca. 200 m
Almene vandforsyningsanlæg	> 50 m	ca. 1000 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	> 15 m	> 15 m Såfremt der findes drænrør vil disse blive blændet af 15 m fra bygninger
Offentlig vej og privat fællesvej	> 15 m	ca. 50 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	> 25 m
Beboelse på samme ejendom	> 15 m	15 m
Naboskel	> 30 m	ca. 50 m

Mariagerfjord Kommune vurderer, at de generelle afstandskrav i §§ 6, 8 og 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt.

3.2.3 Beskyttelseslinier og landskabelige hensyn

Der er tale om en eksisterende svinebedrift, som er beliggende i det åbne land i et område med spredt bebyggelse.

I forbindelse med udvidelsen skal der opføres en ny farestald, en ny løbe og poltestald samt en ny drægtighedsstald. Byggeriet sker i tilknytning til eksisterende bebyggelse. De nye bygninger vil blive lagt i niveau med de eksisterende bygninger, og materiale- og farvevalg vil matche de eksisterende bygninger. I forbindelse med udvidelsen skal der endvidere opføres en ny gylletank med en kapacitet på 4000 m³. Både den nye gylletank og de to eksisterende tanke skal overdækkes med fast overdækning.

Byggeriet ligger inden for et område som i kommuneplanen (kommuneplan 09-13) er udpeget som særligt værdifuldt landskab (se bilag 8), skovrejsningsområde (se bilag 9) samt inden for kystnærhedszone (se bilag 10). Herudover er husdyrbruget beliggende delvist inden for et område som er udpeget som naturområder og økologisk forbindelse (se bilag 11).

Særligt værdifuldt landskab

Landskabet, som vi kender det i dag, er skabt af både natur og kulturhistoriske elementer. Landets historie kan på den måde opleves gennem de forskellige landskaber og bebyggelser, der kan ses i det åbne land: marker, skove, bakkelandskaber, kystlandskaber, ådale, gravhøje, herregårde, husmandssteder, kirker og landsbyer.

Landskabet danner det fysiske grundlag for bosætning, rekreation og produktion. Det er vigtigt for landskabsoplevelsen, at det åbne land friholdes for andet end samfundsnødvendigt byggeri og anlæg.

Hensigten med retningslinjen er at sikre, at der tages landskabelige hensyn ved placering og udformning af byggeri og anlæg i det åbne land. Retningslinjen retter sig især mod større byggerier og tekniske anlæg, hvis udformning og placering i terrænet kan have stor betydning for landskabsoplevelsen. Områder af særlig landskabelig interesse må kun i ganske særlige tilfælde inddrages til byvækst.

De særligt værdifulde landskaber skal så vidt muligt friholdes for inddragelse af arealer til formål, der kan skæmme landskabet. Større byggeri samt større veje og tekniske anlæg skal så vidt muligt undgås. Øvrigt byggeri og anlæg skal placeres og udformes under særlig hensyntagen til landskabet.

Landskabet omkring Havndalvej 28 har været besigtiget med henblik på at vurdere de landskabelige forhold i området og det projekterede byggeris påvirkning af det særligt værdifulde landskab i området.

Landskabet omkring ejendommen er meget kuperet og præget af en del spredte skovbevoksninger. Det kuperede terræn og de store bevoksninger omkring ejendommen gør, at ejendommen, trods de relativt store staldanlæg og to eksisterende gyllebeholdere, ikke er særligt synlig i landskabet. Når man kører forbi ejendommen ad Havndalvej, er der kun to korte stræk (hver på omkring 300 m), hvor ejendommen er synlig fra vejen.

Der er store terrænforskellemønstre omkring det eksisterende byggeri på ejendommen. Terrænet stiger meget vest for de eksisterende stalde. I forbindelse med opførelsen af den nye løbe- og poltestald og ny drægtighedsstald umiddelbart vest for de eksisterende stalde, vil terrænet blive gravet ud, således at nye bygninger vil blive lagt i niveau med de eksisterende bygninger. Der er desuden stillet vilkår om beplantning rundt om disse nye bygninger, jf. bilag 7. Herudover er der stillet vilkår om, at teltoverdækningen på den nye samt de eksisterende gyllebeholdere skal være i en grå eller en dæmpet jordfarve.

Mariagerfjord Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at det projekterede byggeri kan opføres uden at påvirke det omkringliggende landskab negativt, når byggeriet udføres som beskrevet og i overensstemmelse med de stillede vilkår. Der er stillet vilkår om skærmende beplantning omkring den projekterede løbe-kontrol og polte den projekterede drægtighedsstald samt vilkår om, at teltoverdækningen på den nye samt de eksisterende gyllebeholdere skal være i en grå eller en dæmpet jordfarve.

Skovrejsningsområde

Skovrejsning skal bidrage til grundvandsbeskyttelse, til borgernes adgang til rekreative områder og til skabelsen af gode levesteder for dyre og plantelivet. Udpegningen af skovrejsningsområder sker i områder, hvor rejsning af ny skov særligt skal fremmes. Skovrejsningsområderne har ikke karakter af arealreservationer. Før der er sket tilplantning, er udpegningen af et skovrejsningsområde således ikke i sig selv en hindring for, at området i stedet anvendes til for eksempel jordbrugsområde.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at opførelsen af staldbyggeri og opførelse af en ny gyllebeholder ikke vil være i modstrid med hensigten med retningslinjen i kommuneplanen.

Kystnærhedszone

Kystnærhedszonen er en tre km bred planlægningszone, der er fastlagt i planloven. Zonen dækker alle Danmarks kyster, og formålet er at bevare kysterne, så de fortsat udgør landskabelige helheder med høj natur- og landskabsværdi. Kystnærhedszonen skal som udgangspunkt friholdes for yderligere bebyggelse. Der må ikke udføres byggeri eller anlægsarbejder, som kan forringe kystens naturmæssige, landskabelige eller rekreative værdi. Det er byrådets holdning, at beskyttelses- og benyttelsesinteresserne skal afvejes overfor hinanden, så naturmæssige og rekreative værdier beskyttes samtidig med, at der er plads til en ønsket udvikling, der er planlægningsmæssigt eller funktionelt begrundet.

Hvis der skal opføres byggeri inden for kystnærhedszonen, skal der således være en funktionel begrundelse eller en planlægningsmæssig begrundelse. En funktionel begrundelse kan være, at der er brug for adgangen til kysten. En planlægningsmæssig begrundelse kan fx være, at et landbrug ønsker at bygge i tilknytning til eksisterende bygninger.

Det vurderes, at der er en planlægningsmæssig begrundelse for at opføre det ansøgte byggeri på Havndalvej 28, og det vurderes i øvrigt ikke, at opførelsen forringer kystens naturmæssige, landskabelige eller rekreative værdi.

Naturområde og økologisk forbindelse

Det overordnede formål med planlægningen af det åbne land er, at skabe den rigtige afvejning mellem benyttelse og beskyttelse og dermed sikre den bedst mulige tilstand for både natur og miljø.

I naturområderne skal hensynet til natur- og landskabsinteresser varetages i balance med de øvrige interesser i det åbne land. Naturinteresserne knytter sig især til naturtyper som kildeområder, vandløb, moser, ferske enge, strandenge, overdrev og heder, til kulturlandskaber og -elementer og til sikring af friluftslivets aktivitetsmuligheder. Interesserne varetages så vidt muligt ud fra princippet om flersidig anvendelse og afvejning af beskyttelse og benyttelse.

De økologiske forbindelser skal sikre, at bestande af planter og dyr kan spredes i landskabet og udveksle tilstrækkeligt med individer og gener til at fastholde en sund udvikling. Samtidig skal forbindelserne gøre det muligt for plante- og dyrearter at spredes til de nye levesteder, der skabes i landskabet. Det gælder eksempelvis nye vandhuller, vådområder, skovrejsning og læhegn.

De økologiske forbindelser er forskellige med hensyn til naturtyper og arter, men de rummer alle en koncentration af værdifuld natur som beskyttede naturtyper og skove. I forvaltningen af de økologiske forbindelser er det vigtigt at vurdere, om en påtænkt ændring i arealanvendelsen eller tilstanden er forenelig med de naturtyper og arter, forbindelsen skal sikre.

Mariagerfjord Kommune vurderer, ikke at opførelsen af det ansøgte byggeri vil forringe muligheden for at opfylde målsætningen for områdets naturtyper, fastlagt efter principperne i kommuneplanens retningslinje. Kommunens retningslinjer vedr. naturområder og økologiske forbindelseslinjer er ikke i modstrid med det ansøgte projekt.

Andre sårbare områder og øvrige beskyttelseslinier

Husdyrbruget ligger uden for andre sårbare eller beskyttede områder (Natura2000-områder, særlige naturområder, større uforstyrrede landskaber, værdifulde geologiske områder, værdifulde kulturmiljøer herunder beskyttelse af kirkernes fremtræden, områder udpeget til fritidsformål, lavbundsarealer, fredede områder, beskyttede naturtyper og beskyttede diger), og det ansøgte byggeri (stald og gyllebeholder) skal ikke opføres inden for bygge- eller beskyttelseslinier (søbeskyttelseslinie, å-beskyttelseslinie, skovbyggelinie, strandbeskyttelseslinie, kirkebyggelinie, fortidsmindebeskyttelseslinie)

3.2.4 Energi og vand

Der vil efter udvidelse af bedriften være følgende årlige forbrug af energi og el:

	Før udvidelsen	Efter udvidelsen
El (kWh)	169.920	313.470
Olie (l)	11.218	20.878
Drikkevand (m ³)	5.568	10.027
Vaskevand til stalde (m ³)	392	723

Energi

Udvidelsen etableres i nyt byggeri. I forbindelse med projekteringen er der optimeret i forhold til elforbrug. Ventilationssystemet er styret således at ventilationen tilpasses det aktuelle behov i stalden. Derved optimeres både elforbrug til ventilationen samt behovet for opvarmning. I eksisterende og nye stalde styres ventilationen via temperatur. Alle ventilatorer gennemgås årligt og der udføres service efter behov. Lyset styres via timere. Der opsættes lavenergilysstofrør. Lysintensiteten er forskellig i de enkelte staldafsnit. Elforbruget aflæses årligt. Der fodres med færdigfoder og derved spares energi til eget mølteri. Ansøger gør brug af energikonsulent for at sikre et så lavt forbrug som muligt.

Vand

Anlægget er indrettet således, at der er en boks pr. so og vandforsyningen til drikkevand er placeret over krybberne for således at minimere vandspildet. Der fodres med vådfodring hvorved vandtildelingen er styret med foderet. Der sker jævnlig tilsyn med alle vandventiler. Før hver vask sættes sektionen i blød med overbrusningsanlæg eller med en forstøverdyse på højtryksrensere. Dette sparer vand i forbindelse med vask af de sektioner der vaskes efter hvert hold.

Mariagerfjord Kommune vurderer, energi- og vandforbrug er minimeret. Der er bl.a. stillet vilkår om, at der på bedriften skal foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås.

3.2.5 Affald

Der er i ansøgningsmaterialet oplyst følgende om opbevaring og håndtering af affald:

Beskrivelse af døde dyr

Døde dyr opbevares efter gældende forskrifter. Opbevaring sker køligt ved at der er gravet ud og lagt en brøndring under jorden og lukket med en metalplade således at placeringen ikke kan ses fra vejen eller fra nabobeboelser. Døde dyr afhentes senest inden for 24 timer eller efter behov. (EAKkode 02 01 02) Placering af opbevaring af døde dyr fremgår af situationsplan (bilag 4).

Beskrivelse af fast affald

Containere til fast affald er placeret i foderladen.

Begge containere tømmes ca. en gang om ugen og affaldet bortskaffes til kommunal genbrugsplads. Øvrigt affald afleveres med dagsrenovation.

Beskrivelse af pesticider og sprøjteudstyr

Drift af marken foregår ikke fra anlægget på Havndalvej 28, men udføres af maskinstation. Der opbevares derfor ikke kemikalier eller sprøjteudstyr på ejendommen.

Beskrivelse af oliekemikalier

Da markdriften ikke udføres fra ejendommen opbevares der heller ikke olie- og kemikalieaffald.

Beskrivelse af øvrige kemikalier

Fyringsolie forefindes i nedgravet olietank, se placering på situationsplan
Medicin forefindes i køleskab i stalden. Kanyler og medicinrester (affaldstype 05.13) afleveres som farligt affald ellers tager dyrlægen det med retur.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at de miljømæssige krav til affaldshåndtering er opfyldt. For at sikre håndtering af ejendommens affald er der bl.a. stillet vilkår om opbevaring og bortskaffelse af affald.

3.2.6 Spildevand

Vaskevand fra staldene udgør ca. 400 m³ i nudrift og vil i ansøgt drift udgøre ca. 725 m³. Vaskevandet ledes via gyllekummer til gyllebeholder. Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet er inkl. vaskevand. Sanitært spildevand fra ejendommen ledes til trixtank.

Der sker ingen vask af maskiner og redskaber på ejendommen.

Mariagerfjord Kommune vurderer, herefter og med de stillede vilkår at spildevand håndteres og udledes hensigtsmæssigt. Der er bl.a. stillet vilkår om, at øvrigt overfladevand, herunder tagvand, som udledes til faskine eller vandløb, skal overholde gældende

afstandskrav og må ikke give anledning til gener for de omkringboende eller til forurening eller negativ påvirkning af recipienten.

3.2.7 Transport

Til- og frakørsel til ejendommen sker via Havndalvej. Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 486 til ca. 978 årligt.

Transporter til og fra ejendommen	Antal transporter pr. år	
	Før udvidelse	Efter udvidelse
Levende dyr	52	104
Slagtedyr	26	52
Døde dyr	26	52
Foder	52	130
Gylle	310	610
Brændstof	10	20
Øvrige	10	10
I alt	486	978

Ansøger oplyser, at transport til og fra ejendommen tilstræbes at ske i tidsrummet 05.00 til 21.00, men at den undtagelsesvist kan ske uden for dette tidsrum. Der er stillet vilkår om, at transport af dyr til og fra ejendommen fortrinsvist skal ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 07-22, og at transport af foder til og fra ejendommen kun må ske på hverdage mellem 6-22.

På bilag 12 vises transportveje for udbringning af husdyrgødning. Transporterne kommer ikke til at gå gennem bymæssig bebyggelse.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at transport til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende. Transporterne kommer ikke til at gå gennem bymæssig bebyggelse. Der er god afstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt – omkring 300 m. For at sikre færrest mulige gener fra transporten til og fra ejendommen er der stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.8 Støjklider

Driftstid for ventilationen er 24 timer alle årets 365 dage. Kompressorens driftstid er fra kl. 5.00 til kl. 23.00. Kompressoren er placeret i foderladen, se situationsplanen.

Der er ikke foretaget støj- eller vibrationsdæmpende foranstaltninger. I forbindelse med opførelse af de eksisterende bygninger og dimensionering af de nye bygninger, er der i valget af ventilatorer regnet på, at disse er dimensioneret til den aktuelle produktion.

Mariagerfjord Kommune vurderer, på baggrund af, at der er god afstand til nærmeste nabo (omkring 300 m til nærmeste nabo uden landbrugspligt), at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige støjgener. Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget, for egen regning, skal dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet samt at tilsynsmyndigheden kan kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag, hvis kontrolmålingen viser en overskridelse af de fastsatte støjgrænser.

3.2.9 Støv

Der vil være støv fra dyrene, dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggelig management.

Der vil ikke være støvgener i forbindelse med daglig håndtering af foder, da det foregår i et lukket system.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige støvgener fra ejendommen bl.a. på grund af god afstand til nærmeste bolig uden landbrugspligt (omkring 300 m). For at sikre færrest mulige støvgener er der stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.10 Risici og afværgeforanstaltninger

Det vurderes, at de væsentligste risici er opbevaring og håndtering gylle. Herudover er der risici for uheld i forbindelse med ventilationssvigt og forkerte foderblandinger. Der foregår ikke markdrift fra ejendommen og der opbevares derfor ingen kemikalier på ejendommen. Der er derfor ikke risiko for forurening med olie og kemikalier ved og omkring ejendommens bygninger. Fyringsolie opbevares i godkendte tanke på ejendommen.

Der vil kunne ske brud på gyllebeholdere. For at undgå forurening med gylle er der ikke installeret pumpe ved gyllebeholderne. Gyllen suges op med teleskopsug. Dette gælder både ved transport med traktor og slangeudlægger samt ved transport med lastvogn. De to eksisterende gyllebeholdere samt den projekterede gyllebeholder ligger inden for 100 m fra en sø, der har et areal, der er større end 100 ha og der er derfor krav om, at beholderne forsynes med gyllealarmer, som kan registrere pludselige fald af overfladen i gyllebeholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren. (Jf. § 19 i bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK nr 764 af 28/06/2012))

Der etableres alarm på ventilationsanlægget, således at der etableres nødventilation i forbindelse med driftsstof.

Indlægssedler checkes ved levering af foder, og der etableres alarm ved driftsstop på foderanlægget. Forkert foder udskiftes så snart der er kendskab til fejlliverance.

Ventilations og foderanlægget tilses umiddelbart efter at alarm for driftsstop er modtaget.

Risiko for brand

Der opbevares ikke halm på ejendommen. Foder opbevares i indendørs fodersiloer i foderlade. Denne del af bygningen er adskilt fra de resterende bygningsafsnit.

Beredskabsplan

I forbindelse med udvidelsen vil der blive udarbejdet beredskabsplan. Denne udarbejdes i forbindelse med den endelig projektering af bygningerne, således at der er klarhed over, hvor relæer og stophaner er placeret. Idet der på bedriften i perioder anvendes udenlandsk arbejdskraft udarbejdes beredskabsplanen på dansk og engelsk.

Mariagerfjord Kommune vurderer på baggrund af ovenstående og sammen med de stillede vilkår jf. kapitel 2, at ejendommen drives miljømæssigt forsvarligt i forhold til håndtering af uheld og afværgeforanstaltninger.

3.2.11 Skadedyr

Ejendommen er tilmeldt ordning med skadedyrs bekæmpelse. Kasser med gift opsættes forebyggende mod rotter.

I gyllen etableres en bestand af rovfluer for at undgå gyllefluer til gene på ejendommen.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der er stillet vilkår jf. kapitel 2.

3.2.12 Olie og kemikalier

Pesticider og olie- og kemikalieaffald opbevares ikke på ejendommen, da jordbehandling udføres af maskinstation.

Medicin forefindes i køleskab i stalden.

Fyringsolie forefindes i nedgravet olietank, se evt. placering på situationsplan

Mariagerfjord Kommune vurderer, at opbevaring af olie og kemikalier samt tankning af diesel foregår miljømæssigt.

3.2.13 Lysforhold

Lysforhold Der er en udendørslampe på væggen ved indgang til servicefaciliteterne.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der vil være meget begrænset lys fra produktionen, og at afstanden fra produktionsanlæg til nærmeste nabo er tilstrækkelig stor til, at lyset ikke vil være generende for omkringboende.

3.2.14 Lugt

Der kan forekomme lugtemission fra produktionen fra selve staldanlægget ved udmugning og rensning af staldanlæg og ved udbringning på marker. For at mindske risikoen for lugt foretages jævnligt rengøring i og omkring siloer og bygninger, og anlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type af animalsk produktion.

Geneafstanden for husdyrbruget er beregnet til hhv. 175 m (korrigeret geneafstand) for enkelt bolig, 457 m (ukorrigeret geneafstand) for samlet bebyggelse og 633 m (ukorrigeret geneafstand) for byzone m.v. De faktiske afstande fra lugtcentrum til henholdsvis enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er minimum hhv. 212 m, 558 og 1206 m, hvilket betyder, at lugtgenekriteriet er overholdt.

Mariagerfjord Kommune vurderer herefter, at der ikke vil være væsentlige lugtmæssige gener ved driften og udvidelsen, dog fastsættes der vilkår jf. kapitel 2 om, at såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Der desuden stillet vilkår om begrænsning af lugtgener.

3.3 Produktionen

Der er ansøgt om følgende udvidelse af produktionen:

Husdyrholdets sammensætning:	Nudrift		Ansøgt		
	Antal	DE	Antal	Stipladser**	DE
Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	1100	77,12	1100	275	77,12
Årsso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	0	0,00	929	232	65,13
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	367	59,62	677	507	109,98
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	733	119,07	1352	1015	219,63
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67) (30 – 107 kg*)	300	7,70	600	150	16,91
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	420	1,94	720	110	3,32
I alt		265,46			492,09

* ansøgte vægtintervaller

** Antal stipladser er ikke det fysiske antal stipladser i stalden, men det maksimale antal dyr, der kan forekomme i stalden på et givet tidspunkt i løbet af året.

Der er indarbejdet en fleksibilitet i dyreholdet, således at der tillades afvigelser på op til 10 % i indsættelsesvægten af smågrise og op til 5 % i afgangsvægten for slagtesvin, så længe det maksimale DE ikke overskrides.

Der er stillet vilkår om, at den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.

3.3.1 Foder

Der indkøbes færdigfoder til dyrene. Opbevaringskapaciteten er 2 fodersiloer á 20 t. Der opsættes yderligere 2 fodersiloer placeret indendørs i foderlade, 1 fodersilo á 2 t. samt mulighed for opbevaring i kort tid i læssegrav ca. 30 t. Der fodres med vådfoder, foderet opblandes og udfodres.

Der udarbejdes foderplan i samarbejde med foderrådgivere til opfølgning på foderforbrug m.m. Der udarbejdes E-kontrol med henblik på at optimere og effektivisere foderudnyttelse og produktionsniveau

BAT

For at minimere ammoniakfordampningen samt sænke udledningen af fosfor er foderkorrektion i øvrigt anvendt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at foder håndteres forsvarligt. Der er bl.a. stillet vilkår om, at foder opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr. Det vurderes ligeledes, at bedriften, ved efterlevelse af de stillede vilkår vedr. fodring, lever op til anvendelse af BAT. Der er stillet vilkår i forbindelse med den anvendte foderkorrektion.

3.3.2 Husdyrgødning produktion og opbevaring

I alle staldene er gødningssystemet med gylle. Den årlige produktion af flydende gødning er 12.104 t. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene, men ikke direkte nedbør på beholderne, idet beholderne er overdækket med fast overdækning.

Den flydende husdyrgødning skal opbevares i bedriftens to eksisterende gyllebeholdere samt den projekterede gyllebeholder. Bedriftens to eksisterende gyllebeholdere har en kapacitet på hhv. 2.250 m³ og 4.000 m³. Den projekterede nye gyllebeholder vil have en kapacitet på 4000 m³. Samlet vil opbevaringskapaciteten blive på 10.250 m³ efter udvidelsen, hvilket giver en opbevaringskapacitet på 10,1 mdr. (Se evt. vedlagte erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet, bilag 13.)

De to eksisterende gyllebeholdere samt den projekterede gyllebeholder ligger inden for 100 m fra en sø, der har et areal, der er større end 100 ha, og der er derfor krav om, at beholderne forsynes med gyllealarmer, som kan registrere pludselige fald af overfladen i gyllebeholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren. (Jf. § 19 i bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK nr. 764 af 28/06/2012))

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrgødningen med de stillede vilkår opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt. Det vurderes, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen.

3.4 Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I nedenstående afsnit har kommunen vurderet, hvilke krav bedriften skal opfylde inden for de enkelte områder for at leve op til BAT, inklusiv ansøgers redegørelse (*i kursiv*). Afsnit 3.4.1 indeholder en vurdering af, hvilken ammoniakemissionsgrænse, Mariagerfjord Kommune finder, at det er rimeligt at stille krav om i forhold til anvendelse af BAT samt en vurdering af, om ansøger lever op til dette.

3.4.1 Vurdering af bedriftens emission af ammoniak og fosfor i forhold til BAT

Ammoniak

Husdyrbrug giver anledning til tab af kvælstof ved fordampning af ammoniak. Dette tab kan modvirkes i flere led af produktionen ved hjælp af flere forskellige teknikker og teknologier.

De teknikker og teknologier, der kan begrænse ammoniakfordampningen fra anlægget, består af metoder, der begrænser dyrenes udskillelse af kvælstof gennem fodringsoptimering, metoder, der begrænser tabet af ammoniak fra husdyrgødningen under transport og lagring, samt metoder, der opsamler ammoniak fra luften ved rensning.

Det er muligt at kombinere disse teknikker og teknologier på flere måder, og effekten af en bestemt teknik eller teknologi, vil derfor afhænge af, hvilke andre teknikker og teknologier der anvendes i andre led af produktionen. Hertil kommer, at det er en del af princippet om anvendelse af BAT, at kommunalbestyrelsen ikke stiller krav om anvendelse af en bestemt teknik – dette valg skal ansøgeren selv træffe. Derimod fastlægger kommunalbestyrelsen emissionsgrænseværdier for anlægget ud fra et konkret skøn, som er opnåelige ved anvendelse af BAT.

Fosfor

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrødernes behov, som ligger på 20-25 kg P/ha. Ved en fortsat ophobning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges.

De teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne omfatter enten fodringsteknikker, der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller separeringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgas-

ning i biogasanlæg. Muligheden for afsætning kan på nuværende tidspunkt ikke forudsættes at være til stede for alle producenter. Alene af denne grund er teknikken ikke relevant ved fastlæggelse af branchespecifikke emissionsgrænseværdier. Miljøstyrelsen har derfor baseret emissionsgrænseværdien for fosfor på en enkelt fosforreducerende teknik, som omfatter optimering af fosforudnyttelsen hos slagtesvin. Anvendelsen af denne teknik vurderes at være omkostningsneutral.

Vejledende BAT-standardvilkår

En vurdering af hvilket emissionsniveau, der kan betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT, bør indeholde en samlet vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for anlægget som helhed. Her differentieres mellem eksisterende stald og nybyggeri eller gennemgribende renovering af eksisterende stald, i forhold til forskellige proportionalitetsbetragtninger.

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende BAT-standardvilkår indeholdende vejledende emissionsgrænseværdier for relevante forureningsparametre, som er opnåelige ved anvendelse af BAT. Miljøstyrelsen har for hver enkelt dyretype foretaget en undersøgelse af, hvilke teknikker og teknologier, der inden for områderne foder, staldindretning, opbevaring af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning kan bidrage til at begrænse forureningen fra husdyrbrug. Herefter har Miljøstyrelsen vurderet, hvilken kombination af teknikker og teknologier, der efter en nærmere række kriterier, kan betegnes som værende BAT.

Indtil videre er emissionsgrænseværdierne kun af vejledende karakter. Det betyder, at det fortsat er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at der bliver foretaget en vurdering af, hvorvidt ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT, og i den forbindelse fastsætter nødvendige og relevante vilkår herom i den enkelte miljøgodkendelse.

I den konkrete sag har Mariagerfjord Kommune ikke fundet anledning til at fravige Miljøstyrelsens vejledning i forbindelse med emissionsgrænseværdier for relevante forureningsparametre, og Mariagerfjord Kommune har foretaget sin vurdering af, hvorvidt husdyrbruget lever op til anvendelse af BAT, mht. emission af ammoniak og fosfor, på baggrund af de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor.

Fastlæggelse af emissionsgrænseværdien for anlægget – Havndalvej 28

Der er i den konkrete sag taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af slagtesvin på gyllebaserede staldsystemer¹.

Nedenstående to tabeller viser den opnåelige emission for husdyrbruget Havndalvej 28 ved anvendelse af BAT.

Ammoniak:

Ansøgt dyrehold	Ny-etablering*	Antal	Antal DE	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT, kg NH ₃ -N pr. dyr	Samlet ammoniakemission, Kg NH ₃ -N
Årsso, farestald	Ja	929	65,13	0,810	752
Årsso, løbe- og drægtighedsstald,	Ja	929	100,56	1,890	1756
Slagtesvin (30 – 107 kg)	Ja	300	8,45	0,320**	96
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nej	367	59,62	1,870	686
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nej	720	3,32	0,071	51

¹ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen maj 2011.

Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67) (30 – 107 kg)	Nej	300	8,45	0,436**	131
Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nej	1100	77,12	0,800	880
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nej	733	119,07	2,210	1620
Samlet emissionsniveau					5973

* Ny-etablering = gyllebaserede nyetableringerne (i den aktuelle sag: ny farestald, ny løbe-kontrol og polte samt ny drægtighedsstald). Øvrige staldfasnit er vurderet som eksisterende stalde, som ikke renoveres (i den aktuelle sag: eksisterende farestald, eksisterende løbe-kontrol og polte samt eksisterende drægtighedsstald).

** Emissionsgrænseværdien korrigeret for afvigende vægtgrænser

Fosfor:

Ansøgt dyrehold	Antal DE	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT, kg P/DE ab lager	Samlet fosforemission, kg P/DE ab lager
Søer	471,86	23	10.853
Slagtesvin	16,9	20,5	346
Smågrise	3,32	27,8	92
Samlet emissionsniveau			11.292

Vurdering af ammoniak- og fosforemissionen mht. BAT for Havndalvej 28

Som det ses af ovenstående tabel, bliver den samlede årlige ammoniakemission, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på anlægget, beregnet til 5973 kg NH₃-N pr år. I ansøgningen er den samlede emission fra anlægget beregnet til 5862 kg NH₃-N pr år.

Den samlede fosfor emission, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, bliver beregnet til 11.292 kg P ab lager. I ansøgningen er den samlede emission af fosfor ab lager for produktionen beregnet til 11.076 kg P ab lager.

Mariagerfjord Kommune vurderer samlet, at husdyrbruget lever op til BAT mht. ammoniak- og fosforemission, bl.a. ud fra en økonomisk proportionalitetsbetragtning jf. Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier. Emissionsgrænseværdien for hhv. ammoniak og fosfor og dermed BAT-kravet for miljøgodkendelsen for Havndalvej 28, er **5973 kg NH₃-N pr år** og **11.292 kg P ab lager**, jf. Miljøstyrelsens vejledning og Mariagerfjord Kommunes vurdering.

3.4.2 Management

BAT-Krav

Godt landmandsskab eller et andet management system, der indeholder følgende elementer:

- Træning og uddannelse af medarbejdere
- Registrering af vand og energiforbrug, kreaturfoder og affaldsdannelse, samt anvendelsen af handelsgødning og husdyrgødning
- Gødningsplaner
- Beredskabsplan
- Sikring af at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene
- Korrekt planlægning af aktiviteter på anlægget, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild

BAT-redegørelse:

Management

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.

Dette søges opnået dels ved reduceret vand- og energiforbrug jf. ovenstående, dels ved reduktion af ammoniakfordampning fra stalde. Desuden fokuseres der også på, ved god hygiejne og bekæmpelsesmidler, at holde skadedyr fra ejendommen. Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, pesticider og brændstof.

Al produktion tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes i henhold til APV.

Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge. Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse. 13

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle eller brand er beskrevet, og medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.

Der foretages daglig kontrol og løbende vedligeholdelse af anlægget, og en gang årligt bliver foderanlægget gennemgået af leverandør.

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT for management. Der er stillet vilkår jf. kapitel 2 til bl.a. kontrol og egenkontrol inden for flere af punkterne. Der er desuden stillet vilkår om, at der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget.

3.4.3 Foder

BAT-Krav

- Styring af næringsstofindholdet i foderet
- Udfærdige foderplan

BAT-redegørelse:

Foder

Anvendt BAT

Foderet optimeres efter grisenes næringsstofbehov for at undgå overforsyning, der vil ende i gyllen som uudnyttede næringsstoffer.

Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i gyllen reduceres – og dermed vil der være mindre kvælstof, der kan fordampe. Reduktion af protein i foderet sker dels løbende gennem avlsarbejde (bedre genetik for grisene og bedre fordøjelighed af foderet), og dels ved at syntetiske aminosyrer tilsættes i stedet for råvarer med højt proteinindhold, hvorved proteinindholdet generelt sænkes.

Foder, tilvækst, dyr ind og dyr ud af ejendommen styres vha. Agrosoft-programmet, som ajourføres via PDA-registreringer i stalden dagligt. Bl.a. således, at der kun bruges nøjagtig den mængde foder og de mineraler, dyrene har brug for. Og således, at der ikke sker overforsyning med foder, som vil ende i gyllen som uudnyttede næringsstoffer.

Ejendommen dyrker hovedparten af det korn, der bruges til foder. Foderet blandes med indkøbt sojaskrå, fiskmel, fedt og mineralforblanding. Der foretages analyse af kornet, når der er høstet, ligesom der er lavet analyser af de indkøbte fodermidler, der skal blandes i kornet. Analyserne foretages for at sikre optimal fodring og ensartethed. Foderplaner udarbejdes i samarbejde med fodringskonsulent.

Der anvendes foderniveauer til søer og polte, som tildeler den enkelte dyregruppe/vægtklasse den nødvendige andel protein og fosfor. Der er foretaget justeringer i foderet til søer og polte. Foderanlægget vil blive eftersat og justeret jævnlige, og vil en gang om året blive eftersat af en servicetekniker.

Fravalgt BAT

Der ønskes ikke krav til bestemte mængder af benzoesyre i foderet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at bedriften lever op til anvendelse af BAT for foder.

3.4.4 Staldindretning

Udvidelsen og ændringen af dyreholdet skal ske ved opførelse af en ny farestald, en ny løbe og poltestald og en ny drægtighedsstald. Der vil blive etableret gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 25 % i den nye farestald.

BAT-redegørelse: Staldindretning

Anvendt BAT

Angående BAT er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedomumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. I BREF står der følgende staldsystem er BAT:

- Et fuldspaltegulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle.
- Et delvis spaltegulv med reducerede gødningskanaler med hældende væg og et vakuumsystem.
- Et delvis spaltegulv med centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevæg og en hældende gødningsbeholder.

Dansk Svineproduktion påpeger at de to sidste systemer ikke er etableret herhjemme. Derudover findes der 3 BAT-byggeblade:

- delvis spaltegulv med 1/3 spaltegulv
- delvis spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- luftvasker med syre, rensning af 60 pct. af afgangsluft.

NB. Byggebladene er ikke opdateret.

Delvis spaltegulv som nogle af staldene er etableret med har en lavere ammoniakfordampning end fuldspaltegulv. Det forudsætter, at der opretholdes en god stihygiejne i staldene, da tilsmudsede overflader giver en høj ammoniakfordampning og lugtemission fra stalden. Eftersom der er valgt fuldspaltegulv i farestaldene, anvendes der gyllekøling til at reducere ammoniakfordampningen med.

Udover BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne tilpasninger, kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Der foretages overbrusning af spalteareal til markering af søle- og gødeområde til de drægtige søer og polte. Overbrusningsanlægget anvendes ved iblødsætning af stalde ved rengøring i staldene.

På baggrund heraf, må vi antage, at det eksisterende staldsystem kan fortsætte ind til videre.

Fravalgt BAT

Der er valgt ikke at etablere luftrensere og forsuringsanlæg, da der bliver etableret gyllekølingsanlæg. Lugtrensning etableres ikke, da det ikke umiddelbart er nødvendigt i forhold til

naboer. Etablering og drift af sådanne systemer vurderes at være unødigt omkostningsfuldt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at bedriften lever op til BAT for staldindretning for eksisterende anlæg. Mariagerfjord Kommune har vurderet, at ammoniakemissionen på 5862kg N/år lever op til niveauet for BAT.

3.4.5 Forbrug af vand og energi

Vedr. energiforbrug:

BAT-Krav

- Dokumentation for udført energitjek/tilsyn
- Isolering af opvarmede bygninger
- Anvendelse af naturlig ventilation i videst muligt omfang
- Installation af energibesparende belysning

Vedr. forbrug af vand:

BAT-Krav

- Rengøring af stalde og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus
- Jævnlig kalibrering af drikkevandinstallationerne med henblik på at forebygge spild
- Registrering af vandforbruget
- Identifikation og reparation af eventuelle lækager

BAT-redegørelse

Forbrug af vand og energi

Energi

Produktionen etableres i nyt byggeri. I forbindelse med projekteringen er der optimeret i forhold til elforbrug. Ventilationssystemet er styret således at ventilationen tilpasses det aktuelle behov i stalden. Derved optimeres både elforbrug til ventilationen samt behovet for opvarmning. I eksisterende og nye stalde styres ventilationen via temperatur. Alle ventilatorer gennemgås årligt og der udføres service efter behov. Lyset styres via timere. Der opsættes lavenergilysstofrør. Lysintensiteten er forskellig i de enkelte staldafsnit. Elforbruget aflæses årligt. Der fodres med færdigfoder og derved spares energi til eget mølleri. Ansøger gør brug af energikonsulent for at sikre et så lavt forbrug som muligt.

Vand

Anlægget er indrettet således at der er en boks pr. so og vandforsyningen til drikkevand er placeret over krybberne for således at minimere vandspildet. Der fodres med vådfodring hvorved vandtildelingen er styret med foderet.. Der sker jævnlig tilsyn med alle vandventile. Før hver vask sættes sektionen i blød med overbrusningsanlæg eller med en forstøverdysse på højtryksrensere. Dette sparer vand i forbindelse med vask af de sektioner der vaskes efter hvert hold.

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. energi- og vandforbrug. Der er bl.a. stillet vilkår om, at der på bedriften skal foretages et energieftersyn af et energiselskab eller konsulent, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport, som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal fremvises ved tilsyn. Der er også stillet vilkår om, at bedriftens forbrug af energi og vand skal registreres. Registreringerne skal kunne fremvises på forlangende samt ved tilsyn.

3.4.6 Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

BAT-Krav

Opbevaring:

Opbevaring af gylle i cement- eller ståltank:

- Tanken skal tømmes jævnligt af hensyn til inspektion og vedligeholdelse – helst 1 gang årligt

Udbringning:

- Måling af næringsstoffer
- Tilpasning af gødningsmængden, der skal spredes på marken med arealet og afgrødernes behov, samt eventuel tilførsel af andre typer gødningsprodukter
- Undgå at sprede gødning, når marken:
  - Er mættet med vand
  - Er oversvømmet
  - Er dækket med sne
- Undgå at tilføre flydende gødning på stærkt skrånende marker med en hældning på over 6 grader
- Undgå at tilføre gødning i nærheden af vandløb
- Spredning af gødning umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstofoptag forekommer
- Undgå lugtgener hos naboer, mv. ved ikke at udbringe husdyrgødning nærmere end 200 m fra naboer på lør-, søn- og helligdage, og ved at tage hensyn til vindretningen i forhold til naboerne

BAT-redegørelse:

Opbevaring og udbringning

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, så mængden af handels- og husdyrgødning er tilpasset afgrødens behov. I planen tages der hensyn til bonitet, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Gyllen udbringes med slæbeslanger i afgrøderne eller nedfældes i sort jord forud for etablering af vårsæd og i græs.

Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt husdyrgødning. Omfanget vil afhænge af temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Eftersom gylle udbringes på veletablerede afgrøder med slæbeslanger eller nedfældes, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer eller vandløb nær udbringningsarealerne.

Når der udbringes husdyrgødning og efterfølgende suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 10-20 pct. mindre kvælstof end den økonomisk optimale mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødning. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering af sædskifte og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

Der vil være lugtgener i forbindelse med udbringning af gylle på udbringningsarealerne.

Udbringningen af husdyrgødning vil være begrænset til få dage om året og arbejdet foretages, så vidt det er muligt, indenfor normal arbejdstid.

Ved udbringning af husdyrgødning tages der hensyn til naboer.

Udbringning af gylle foretages primært med slangeudlægger i veletableret afgrøde eller det nedfældes i græsmarker og på sortjord for at minimere lugtgener og mindske ammoniakfordampningen.

Pumpning og håndtering af husdyrgødning i øvrigt foregår normalt indenfor normal arbejdstid.

Mariagerfjord Kommune vurderer, med ovenstående redegørelse og de stillede vilkår, at bedriften lever op til BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning. Husdyrgødningen opbevares i to eksisterende og en projekteret gylletank. Såvel de eksisterende tanke som den pro-

jekterede tank overdækkes med fast overdækning. Mht. til udbringning af husdyrgødning er der bl.a. stillet vilkår om egenkontrol i forhold til sædskifte- og gødningsplan og gødningsregnskab, samt vilkår om, at udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis.

3.4.7 Fravalg af staldteknologi

Bedst tilgængelige stald teknologi fravalgt Forsuring

Svovlsyrebehandling af gylle er fravalgt da det har en meget stor etableringsomkostning, samt det ikke vil være muligt at etablere i det pågældende anlæg. Derudover vil man gerne have mulighed for at levere gylle til biogasanlæg i fremtiden, hvilket ikke er muligt, hvis der anvendes forsuring.

Luftrensning

Luftrensning er fravalgt da luftrensning ikke er nødvendigt for at overholde kravene til ammoniakfordampning fra anlægget.

Bedriftens ansvarlige har fokus på, hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø, og dermed tab af ammoniak til omgivelserne, samt til dyrenes velfærd. 15

Bedriften og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter.

3.4.8 Samlet vurdering

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til anvendelse af BAT inden for de forskellige områder management, foder, forbrug af vand og energi, opbevaring af husdyrgødning samt staldindretning. Endvidere vurderes det, at husdyrbruget har argumenteret tilfredsstillende for fravalg af forskellige teknologier. Mariagerfjord Kommune vurderer i øvrigt, at husdyrbruget lever op til anvendelse af BAT i forhold til husdyrbrugets emission af ammoniak og fosfor. Mariagerfjord Kommune vurderer på den baggrund, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved at anvende bedst tilgængelig teknik.

3.5 Undersøgte alternativer

Der vil ikke være alternative placeringer af den projekterede stalden, da de nye stalde skal etableres i direkte forbindelse med de eksisterende stalde. Staldene vil også komme for tæt på naboer, hvis den placeres andre steder end den valgte. Derudover er det ikke er hensigtsmæssigt at transporter højdrægtige søer for langt. Det er vigtigt, at drægtighedsstalden er placeret tæt ved farestaldene, så det er nemt at flytte søerne. Såfremt det planlagte projekt ikke gennemføres vil den nuværende produktion fortsætte indtil staldanlægget vil være nedslidt, og der vil i den mellemliggende periode ikke bliver foretaget miljømæssige forbedringer, da et sohold af denne størrelse ikke fremadrettet er rentabelt.

Mariagerfjord kommune vurderer, at ansøger har redegjort tilfredsstillende for undersøgte alternativer.

3.6 Ophør af husdyrbruget

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil stalde, gyllekanaler, kornsilos og halmlænge blive tømt og rengjort. Desuden vil ejendommens bygninger blive vedligeholdt eller evt. vil driftsbygningerne blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder.

Endvidere vil gyllebeholderne, blive fjernet, når de ikke længere anvendes til jordbrugs-mæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

Mariagerfjord kommune vurderer, med de stillede vilkår, at der er truffet de fornødne foranstaltninger ved ophør af husdyrbruget for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Der er stillet der beskriver, hvordan stedet bringes tilbage i tilfredsstillende stand herunder fastsættes, at for så vidt bygningerne ikke længere har brugsmæssig værdi, nedrives disse af autoriseret nedbrydningsfirma og byggematerialer bortskaffes efter reglerne i affaldsregulativet.

3.7 Egenkontrol

Støj

Der er stillet vilkår om, at virksomheden, for egen regning, skal dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Lugt

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at kommunen kan meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger, såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøvurderingen.

Lys

Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Energi- og vandforbrug

For at følge udviklingen i energi- og vandforbruget, samt at optimere dette, registreres dette hvert år. Anlæg der er særligt energiforbrugende, skal løbende kontrolleres og vedligeholdes.

Udbringningsarealer m.m.

Som dokumentation for vilkår om, at der skal etableres ekstra efterafgrøder, er overholdt, indsendes årligt kopi af det gødningsregnskab, som er indsendt til Plantedirektoratet.

Endvidere er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om, at få forevist dokumentation for at de forhold i ansøgningen, der ligger til grund for den beregnede ammoniakemission og - deposition, nitratudvaskning til overflade- og grundvand, lugt og fosforoverskud, er overholdt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, sammen med de stillede vilkår i kapitel 2 at kravene til egenkontrol er opfyldt.

3.8 Natur og vand

Mariagerfjord Kommune har vurderet om produktionen på Havndalvej 28, 9550 Mariager har effekt på vand- og naturtilstanden samt grundvandskvaliteten i området. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbestemte elektroniske ansøgnings-skema til ansøgning om miljøgodkendelse, jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (lov nr. 1486 af 4. december 2009 med senere ændringer) I relation til overfladevand, dvs. vandløb, søer og marine områder, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne.

3.8.1 Ammoniak

Generelt om ammoniak og natur

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof.

Udvidelse af husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og påvirke naturtyper i det åbne land. Særligt næringsfattige naturområder følsomme overfor forøget ammoniaknedfald. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v.

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug, som har ansøgt i 2008 skal ammoniaktabet fra stald og lager reduceres med 20 % i forhold til det fastsatte referencestaldsystem.

Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt 2 bufferzoner (I og II) om særligt ammoniakfølsomme naturområder (§ 7).

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav om 20 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Reglerne er blevet ændret med revideret lov, som gælder for ansøgninger indkommet til kommunen efter 15. marts 2011.

Ejendommens samlede ammoniaktab fra anlægget til omgivelserne er beregnet til at være ca. 5862 kg N/år, hvilket er en forøgelse på ca. 2069 kg N/år.

Godkendelse af arealer

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, som drives under samme CVR nr. 11568793. Arealerne fremgår af bilag 3. Størstedelen af arealerne må anvendes som udbringningsareal for husdyrgødning, men er underlagt de begrænsninger, som følger af vilkårene i denne miljøgodkendelse.

Der er ingen arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Ved godkendelse af arealerne har kommunen foretaget en luftfoto-tolkning.

Udbringningsarealer

Der er ingen overlap mellem fredninger, fredsskov eller gravhøje og udbringningsarealerne. Nærværende godkendelse er ikke i konflikt med fredninger i nærheden af Havndalvej 28

Projektet omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer registrerede som beskyttede naturtyper eller arealer, der skrånede ned mod arealer med beskyttet natur.

Udbringningsarealerne ligger ikke i væsentlig grad i nærheden af ammoniakfølsom natur.

Udbringningsarealerne er ikke placeret indenfor Natura 2000-områder. Arealernes afstand til nærmeste Natura 2000-område er min. 3,3 km. Udpegningsgrundlaget for område nr. 223 fremgår af bilag 15 og områdets placering fremgår af bilag 16.

Ifølge Kommuneplan 2009-2021 er udbringningsarealerne beliggende indenfor jordbrugsområde og naturområde, samt kombination af jordbrugsområde og økologisk forbindelse og naturområde og økologisk forbindelse.

Det fremgår af kommuneplanen vedr. Retningslinje 2.10.1 om jordbrugsområder, at jordbrugsområderne skal som udgangspunkt forblive i jordbrugsdrift

Retningslinje 2.13.2 om naturområder siger, at i naturområderne skal hensynet til natur- og landskabsinteresser varetages i balance med de øvrige interesser i det åbne land.

Retningslinje 2.13.5 om økologiske forbindelser siger, at I de økologiske forbindelser skal planlægning og administration vedrørende arealanvendelsen og tilstanden forbedre levesteder og spredningsmuligheder for de dyr og planter, som forbindelserne skal sikre Bilag 16 viser udpegningerne i Kommuneplan 2009-2021.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at under forudsætning af, at den gældende lovgivning for udbringning af husdyrgødning, og vilkårene fastlagt i denne godkendelse følges, vil der ikke kunne forekomme en væsentlig påvirkning af beskyttet natur. Afstanden mellem udbringningsarealerne og naturarealer er afgørende for at hindre en påvirkning grundet tilførsel af næringsrig overfladeafstrømning, påvirkning med luftbåren kvælstof, som ammoniak og som partikulært stof.

Det er endvidere kommunens vurdering, at benyttelse af udbringningsarealerne i nærværende godkendelse er foreneligt med de nævnte kommuneplansretningslinjer.

Det er derfor kommunens samlede vurdering, at udbringning af husdyrgødning på markarealerne er foreneligt med habitatdirektivforpligtelserne og beskyttelsen af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Ammoniak fra anlægget § 7-arealer - husdyrloven

Kommunalbestyrelsen kan ikke efter husdyrloven godkende husdyrbrug, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 1. Ved væsentlige virkninger på miljøet efter husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 1, forstås, at beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat overskrides, jf. husdyrbekendtgørelsens § 9, stk. 3. Beskyttelsesniveauet er fastlagt i bilag 3 til husdyrbekendtgørelsen.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er rettet mod områder, som er omfattet af husdyrlovens § 7 og betegnes som "særlige naturområder". Inden for bufferzoner til disse naturområder, må merbelastningen af ammoniak ikke overskride fastlagte niveauer. Bufferzone I er inden for 0-300 m, og bufferzone II er inden for 300-1000 m, fra naturområder omfattet af lovens § 7.

Den tilladte merbelastning afhænger af antallet af øvrige ejendomme, hvor et eller flere anlæg har en samlet husdyrproduktion større end 75 DE, og hvor disse anlæg er placeret i samme bufferzone (både bufferzone I og II) og placeret nærmere end 1000 meter fra dele af staldanlæggene på det husdyrbrug, der skal have en miljøgodkendelse.

Merbelastningen må således ikke overskride følgende fastlagte beskyttelsesniveau, afhængigt af antal øvrige brug:

- 0,3 kg N/ha ved mere end 2 brug (mere end 1 ejendom udover husdyrbruget der ansøger)
- 0,5 kg N/ha ved 2 brug (1 ejendom udover husdyrbruget der ansøger)
- 0,7 kg N/ha ved 1 brug (husdyrbruget der ansøger)

Da der ikke ligger øvrige ejendomme, hvor et eller flere anlæg har en samlet husdyrproduktion større end 75 DE indenfor 1000 m af Havndalvej 28 fastsætter det generelle beskyttelsesniveau i loven, at den ansøgte udvidelse ikke må overskride 0,7 kg N/ha/år i merbelastning af § 7-arealet.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at overdrevet nord for ejendommen (se evt. bilag 17, punkt 4) skal administreres som § 7-areal. Kommunen har foretaget beregninger af, hvor meget atmosfærisk båret kvælstof, der vil blive tilført overdrevet, som følge af den ansøgte produktion. Beregningerne viser, at tilførslen af atmosfærisk båret kvælstof til overdrevet vil stige 0,2 kg N/ha/år. Se skema og redegørelse nedenfor i afsnittet **§ 3-natur – naturbeskyttelsesloven**.

Mariagerfjord Kommune finder på baggrund af påvirkningen af § 7-arealer ikke anledning til at sætte skærpede krav til ammoniakfordampning fra stald og lager, da husdyrlovens generelle beskyttelsesniveauer vurderes at være tilstrækkelige.

§ 3-natur – naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter søer og vandhuller, hvis de er på mindst 100 m², moser, enge, heder, overdrev, strandenge og strand-sumpe, hvis de hver for sig eller i sammenhæng har et areal på mindst 2.500 m². Moser under 2500 m² er også beskyttede, hvis de ligger ved beskyttede vandløb eller søer. Endvidere er de fleste vandløb også omfattet af beskyttelsen.

Der er forbud mod ændringer af de beskyttede naturtypers tilstand. Kommunen har i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbrug pligt til at håndhæve naturbeskyttelseslovens bestemmelser, herunder at der ikke må ske aktiviteter, som vil medføre tilstandsændringer på et beskyttet naturareal.

Den beskyttede natur er omfattet af et generelt forbud mod tilstandsændringer. Kommunen kan dog i helt særlige tilfælde dispensere fra dette forbud. Ønske om udvidelse eller ændring af husdyrproduktion er ikke at betegne som et særligt tilfælde. På vedlagte bilag 14 fremgår det, hvilke dele af ejendommen Havndalvej 28, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Du kan læse mere om beskyttet natur på kommunens hjemmeside.

Er det efter en konkret vurdering kommunens opfattelse, at der sker tilstandsændringer i beskyttet natur som følge af produktionen på Havndalvej 28 skal kommunen stille yderligere vilkår efter husdyrbruglovens § 29, stk. 2.

Mariagerfjord Kommune har derfor foretaget en konkret vurdering af påvirkningen fra produktionen på Havndalvej 28 til nærliggende følsomme naturområder.

Kommunen har i forbindelse med ansøgningens behandling foretaget en luftfototolkning af naturforekomsterne i nærheden af Havndalvej 28 samt besigtiget en række naturarealer omkring Havndalvej 28. Formålet med besigtigelserne var at vurdere naturarealernes tilstand og værdi som regionalt og lokalt naturområde i kommunens netværk af natur, samt eventuelle forekomster af fredede, rød- eller gullistede plante- eller dyrearter.

Projektet vil medføre en beregnet totalemission fra stald og lager på ca. 5862 kg N/år, hvilket svarer til en meremission på ca. 2069kg N/år. Kommunen har beregnet kvælstofdepositionen for en række punkter i naturarealer, der ligger i nærheden af Havndalvej 28. Konkret er der foretaget en beregning i 4 naturpunkter. Naturarealernes beliggenhed kan ses af bilag 17 og beregningerne kan ses i skemaet herunder. Mariagerfjord Kommune har tilrettet ruheder, kildehøjder m.v. i forhold til ansøgningen, som den ligger i ansøgningssystemet.

Punkt nr.	Naturtype	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merbelastning (kg N/ha/år)
1	Sø	3,7	1,4
2	Eng	3,1	1,0
3	Mose/eng	1,1	0,3
4	Overdrev (§ 7)	0,6	0,2

Totaldeposition er angivet som den samlede deposition fra Havndalvej 28

Baggrundsbelastningen i Mariagerfjord Kommune er ifølge de nyeste opgørelser fra DMU 15,6 kg N/ha/år ([Beregningsresultater fra DEHM-modellen – www.dmu.dk](#)). Husdyrtætheden i området omkring Havndalvej 28 relativt lav. Der er derfor grundlag for at antage, at baggrundsbelastningen er under gennemsnittet for kommunen, dvs. lavere end ca. 15,6 kg N/ha/år.

Punkt 1 er placeret i sø, som ligger indtil 20 m øst for anlæggene. Arealets naturtilstand vurderes til at være ringe. Ved besigtigelse 17. september 2008 har kommunen noteret arter, som lodden dueurt, stor nælde, øret pil, selje-pil og kruset skræppe. Søen kan karakteriseres som middelsvært eutrofieret. De største trusler mod målsætningen for arealet er eutrofiering.

Det skal bemærkes, at beregningen i dette punkt er foretaget i en afstand af 300 m., da ansøgningsystemet ikke muliggør beregning i den reelle afstand. Den faktiske deposition er derfor formentlig mange gange større.

Kommunen vurderer, at søens tålegrænse er i den øvre del af intervallet 10-20 kg N/ha/år. Kommunen vurderer i den forlængelse, at tålegrænsen ikke er overskredet. Kommunen vurderer derfor, at en beregnet merbelastning på 1,4 kg N/ha/år ikke vil være en væsentlig merbelastning. Der vurderes ikke, at være grundlag for at stille skærpede vilkår.

Punkt 2 er placeret i fersk eng, som ligger indtil 50 m øst for anlæggene. Arealets naturtilstand vurderes til at være ringe. Ved besigtigelse 17. september 2008 har kommunen noteret arter, som stor nælde, lav ranunkel, lyse-siv, burre-snerre, angelik og hindbær. Engen kan karakteriseres som middelsvært eutrofieret og under tilgroning. De største trusler mod målsætningen for arealet er eutrofiering.

Det skal bemærkes, at beregningen i dette punkt er foretaget i en afstand af 300 m., da ansøgningsystemet ikke muliggør beregning i den reelle afstand. Den faktiske deposition er derfor formentlig mange gange større.

Kommunen vurderer, at engens tålegrænse er i den øvre del af intervallet 15-25 kg N/ha/år. Kommunen vurderer i den forlængelse, at tålegrænsen ikke er overskredet. Kommunen vurderer derfor, at en beregnet merbelastning på 1,0 kg N/ha/år ikke vil være en væsentlig merbelastning. Der vurderes ikke, at være grundlag for at stille skærpede vilkår.

Punkt 3 er placeret i mose-eng, som ligger indtil 540 m. nordøst for anlæggene. Arealets naturtilstand er ukendt. Engen kan karakteriseres som under tilgroning. De største trusler mod målsætningen for arealet er eutrofiering.

Kommunen vurderer, at engens tålegrænse er i den øvre del af intervallet 10-20 kg N/ha/år. Kommunen vurderer i den forlængelse, at tålegrænsen ikke er overskredet. Kommunen vurderer derfor, at en beregnet merbelastning på 0,3 kg N/ha/år ikke vil være en væsentlig merbelastning. Der vurderes ikke, at være grundlag for at stille skærpede vilkår.

Punkt 4 er placeret i surt overdrev, som er omfattet af husdyrlovens § 7. Overdrevet ligger ca. 700 m. nord for anlæggene. Arealets naturtilstand vurderes at være god. Ved besigtigelse 18. september 2008 har kommunen noteret arter, som hedelyng, tjærenellike, liden klokke, tormentil og krybende pil. Tidligere (2005) er der også fundet opret kobjælde på arealet. Overdrevet kan karakteriseres som den prioriterede habitatnaturtype surt overdrev (6230). De største trusler mod målsætningen for arealet er eutrofiering.

Kommunen vurderer, at overdrevets tålegrænse er i den nedre del af intervallet 10-20 kg N/ha/år. Kommunen vurderer i den forlængelse, at tålegrænsen er overskredet. Kommunen vurderer dog, at en beregnet merbelastning på 0,2 kg N/ha/år ikke vil være en væsentlig merbelastning. Der vurderes ikke, at være grundlag for at stille skærpede vilkår.

Der er ikke beregnet deposition Natura 2000-område. Der henvises til afsnittet "**Internationale naturbeskyttelsesområder**" nedenfor.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil medføre væsentlige yderligere påvirkninger på naturområder omfattet af lovens § 23. Naturtilstanden i de undersøgte naturområder vurderes, at være truet af den eksisterende næringsstofbelastning i området. Det er samtidig kommunens vurdering, at der ikke er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer, som findes for natur, i husdyrloven.

Internationale naturbeskyttelsesområder

RAMSAR-områder, fuglebeskyttelsesområder og habitatområder indgår i et sammenhængende europæiske, økologiske netværk, som betegnes Natura 2000. Bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. Udpegningsgrundlagene for de for denne afgørelse relevante udpegningsgrundlag fremgår af bilag 15.

Retsgrundlag

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrlovens §§ 10, 11, 12 eller 16, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, nr. 2. Ved EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Waddenzee-dommen) er der fastlagt principper for habitatvurderinger. I dommen fastslås således, at gennemførelse af en nærmere konsekvensvurdering af et projekts miljøpåvirkning af et EF-habitatområde er betinget af, at der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 43), at en konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45), og at et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49).

Ifølge dommens præmis 61 indebærer en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området, og der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, er udmøntet i §§ 7 og 8 i bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

Internationale naturbeskyttelsesområder omkring ejendommen

Der er ca. 3,3 km fra udbringningsarealer til nærmeste Natura 2000-område nr. 223 (Kastbjerg Ådal). Tættest på Havndalvej 28 ligger Natura 2000-område nr. 223 (Kastbjerg Ådal)

Dalbunden i hele Natura 2000-området indeholder et meget stort antal rigkær og kildevæld med en meget artsrig flora, der omfatter flere orkidéer og andre sjældne arter. På ådalskrænterne findes artsrige overdrev på sur bund, enkelte heder samt skov. Det største skovområde er Dyrby Krat, som indeholder ekstensivt drevet egekrat, flere steder med kvæggæsning. Ud til Mariager Fjord findes veludviklede kalkoverdrev, fladt marint forland med strandeng, strandoverdrev og rigkær. Området inkluderer desuden en lille, lavvandet del af fjorden og en mindre lagune.

I udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 indgår en lang række naturtyper og arter, som fremgår af bilag 15. Flere af disse er følsomme overfor kvælstofbelastning. En ammoniakdeposition, som overskrider naturtypens tålegrænse, vil forhindre opfyldelse af målsætningen om at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for naturtypen. For arterne på udpegningsgrundlaget gælder det, at deres bevaringsstatus kan trues af, at deres levesteder forringes ved en for høj ammoniakdeposition.

Overslagsberegninger viser, at kvælstofbelastning fra luften udgør en trussel mod alle lysåbne naturtyper i Natura 2000-området med undtagelse af strandenge, der er naturligt næringsrige. Kvælstofnedfaldet i Natura 2000-området ligger på mellem 15 og 25 kg N/ha/år på størstedelen af arealet med kortlagte naturtyper, hvilket betyder, at den laveste ende af tålegrænseintervallet er overskredet for alle naturtyper undtagen strandeng.

De naturarealer, der grænser direkte op til dyrkede marker, kan endvidere være udsat for en randeffekt i form af jord- og sandflugt med næringsrigt materiale samt fordampning af ammoniak ved udspredning af husdyrgødning.

Øvrige trusler i området er tilgroning af lysåbne naturtyper i habitatområdet, og at tilgroningen er fremskreden på en stor del af de registrerede. Tilgroning er også en direkte trussel mod de tre arter af vindelsnegle og stor vandsalamander.

Udtørring af rigkær på grund af dræning, grøftning og grundvandsindvinding kan lokalt have en negativ effekt på vegetationen i rigkær og kilder, som også kan være en trussel mod arterne kildevælds-, sump- og skæv vindelsnegl.

Ved dræning, opdyrkning, gødskning, tilplantning og vejanlæg m.v. er de oprindeligt sammenhængende naturområder i ådalen blevet splittet op i mindre delområder, der har mistet forbindelsen med hinanden. Effekten forstærkes af trusler som næringsstofbelastning, manglende drift og randeffekt, der bevirker, at de tilbageværende forekomster af naturtyperne generelt bliver mere og mere artsfattige.

Ifølge bilag 2 til planudkast for området, er virkemidlet til at afværge truslen fra atmosfærisk kvælstofdeposition den gældende lovgivning, som skal medvirke til en reduktion af kvælstofbelastningen.

For at belyse projektets påvirkning af Natura 2000-område nr. 223 har Mariagerfjord Kommune vurderet behovet for at foretage en konkret beregning af deposition som følge af husdyrproduktion på Havndalvej 28.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at det ikke er relevant, at foretage en konkret beregning, da beregningerne i indtil 700 m. viser så små depositionstal, at der efter alt sandsynlighed ikke vil være en væsentlig beregnet belastning i Natura 2000-områder, som kan henføres til produktionen på Havndalvej 28

Særligt beskyttede arter – bilag IV-arter

Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a), eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier, jf. habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 11, stk. 1. Vurderingen skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter husdyrbruglovens § 10, 11 eller § 12, jf. habitatbekendtgørelsens § 11, stk. 3, jf. stk. 1. En fortegnelse over de i Danmark naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV fremgår af habitatbekendtgørelsens bilag 11.

På habitatdirektivets bilag IV er nævnt en lang række arter, som kræver en særlig beskyttelsesindsats. Listen omfatter både planter og dyr. Beskyttelsen vedrører også arternes yngle- og rasteområder.

Ifølge bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter skal kommunen, før der træffes afgørelse i medfør af bl.a. husdyrlovens §§ 10, 11 og 12, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke en bilag IV-art væsentligt. Kun når en konkret vurdering med sikkerhed kan fastslå, at der ikke vil være væsentlige negative konsekvenser for bilag IV-arten og/eller dens yngle- og rasteområder kan projektet gennemføres.

Der er ikke tidligere registreret arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Kommunen har i den aktuelle sag vurderet, at det er relevant at foretage en vurdering i forhold til følgende bilag IV-arter: odder, alle arter af flagermus, markfirben, stor vandsalamander, løg- og spids-snudet frø

For så vidt angår odder, alle arter af flagermus, markfirben, stor vandsalamander, løg- og spidssnudet frø har kommunen ikke nogen konkret kendskab til forekomster af arterne, som vil blive påvirket negativt af projektet.

Der findes mulige levesteder for arterne rundt om ejendommen

Mariagerfjord Kommune vurderer, at der på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at projektet ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for andre arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, og kommunens viden om forekomst af arterne. Det vurderes endvidere at brug af udbringningsarealer ikke vil berøre yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

3.8.2 Tab af næringsstoffer til overfladevand

Faktuelle forhold

Ansøgningen omfatter arealer på i alt 62 ha, beliggende i oplandet til Mariager Inderfjord. På arealerne afsættes ca. 87 DE svinegylle fra egen produktion, og der tilføres ikke arealerne slam eller andet affald.

Ingen udbringningsarealer er beliggende i oplandet til større målsatte søer.

Arealerne afvander via Maren Møllebæk med tilløb til Mariager Inderfjord.

Mariager Inderfjord er ikke et internationalt naturbeskyttelsesområde, men afvander til Mariager Yderfjord, der er en del af fuglebeskyttelsesområde nr. 15 (*Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del*) og Ramsarområde nr. 11 (*dele af Randers og Mariager fjorde med tilgrænsende havområde*), der sammen med ådalene udgør habitatområde nr. 14 (*Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord*); samlet Natura2000-område nr. 14.

Jordbundstyperne for udbringningsarealerne er i ansøgningen angivet som værende grovsandet jord (JB1) og fin lerblandet sandjord (JB4). Der er god overensstemmelse med det vejledende tema på arealinfo.

Der er anvendt sædskiftet S4 (jf. sædskiftenotatet) i ansøgningen, hvilket svarer til referencsædskiftet.

Da ansøgte frafører tilstrækkeligt mere fosfor end krævet er der ikke nødvendigt at stille vilkår til valg af sædskifter.

Der er lavbund på en mindre del af mark 23-0, der er markeret som værende udrænet. Ud fra historiske kort vurderes det at lavbundsarealet kan være drænet Dette er dog ikke undersøgt nærmere da dræningsforholdene på disse arealer ikke har betydning for fosforbelastningen fordi fosforkravet er overholdt med en margen på 160 kg P/år.

Flere af udbringningsarealerne i vandnære. Mark 29-0 skråner mere end 6 grader, og visse steder mere end 12 grader ned mod en sø, og er omfattet af og er dermed omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30 stk. 3 og stk. 4 (bilag 18). De resterende vandnære udbringningsarealer omfatter hverken stærkt skrånende arealer ($> 6^\circ$) ned mod overfladevand, eller arealer der vurderes at have særlig risiko for overfladetab af næringsstoffer til vandmiljøet.

Kvælstof

Udbringningsarealerne ligger alle i nitratklasse 3. Nitratklasse 3 omfatter områder, der afleder vand til meget sårbare vandområder, og hvor nitraten, der udvaskes fra markens rodzone reduceres med mellem 0-50 %, før den ender i recipienten.

Udvaskningen fra rodzonen fra bedriftens arealer er med de angivne jordbundstyper, efterafgrødeprocent o.a. i ansøgningssystemet beregnet til 71,1 kg N/ha/år. Dette svarer til en medianudledning til Mariager Inderfjord på samlet 53,3 kg N/ha/år, svarende til 3294 kg N/år totalt.

Det samlede landbrugsareal i Mariager Fjords opland er ifølge vandplanen ca. 424 km². Udbringningsarealerne 62 ha udgør således ca. 0,15 % af det samlede landbrugsopland. Den beregnede udledning af kvælstof fra det ansøgte projekt til inderfjorden udgør mellem 0,47 og 0,93 % af det samlede miljømål for vandbårne tilførsler (ifølge udkast til vandplan i forhøring) med henblik på opnåelse af god økologisk tilstand i fjorden.

Fosfor

Ifølge ansøgningen er der et fosforoverskud (fra husdyrgødningen) på 10,7 kg P/ha/år. Fosforkravet er et overskud på 13,3 kg P/ha/år og er overholdt med 160 kg P/år.

Mariager Fjord er registreret som et internationalt beskyttelsesområde overbelastet med fosfor i statens kortværk på Danmarks Miljøportal.

Næringsstoffer fra husdyrproduktion i relation til vandmiljøet

Et husdyrbrug vil normalt give anledning til udledning af næringsstoffer til vandmiljøet, idet markerne generelt tilføres flere næringsstoffer, end der fjernes med afgrøderne. Tabet af næringsstoffer til vandmiljøet kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængigt af udbringningsmetode, jordbundsforhold, jordens reduktionskapacitet, fosformætningsgraden m.v.

Transporten af kvælstof fra udbringningsarealer til vandløb, søer og hav er tæt knyttet til transport af vand og kan således ske dels overfladenært naturligt eller via dræn eller via udvaskning til grundvandet, der dernæst føder vandløb, søer og fjorde/hav. Overfladenær afstrømning betyder oftest, at en relativt stor del af kvælstoffet når fjordene, mens nedsivning til grundvandet oftest medfører reduktion i større eller mindre grad. Landet er inddelt i nitratklasser, dels efter recipientens kvælstoffølsomhed, dels efter forventet gennemsnitlig reduktionsprocent for kvælstof mellem rodzone og recipient.

Fosfor findes også opløst i jordvandet, men bindes i højere grad end kvælstof til partikler. Fosfor tabes ikke jævnt fordelt i tid og rum, idet en meget stor del af tabet sker fra mindre dele af arealerne og ofte i pulser. Da fosfor kan tabes til vandmiljøet både på opløst og partikulær form og ad flere veje, afhænger tabsrisikoen i høj grad af de lokale forhold. Oftest er det kombinationer af flere faktorer, der bestemmer, hvor høj risikoen er for tab til vandmiljøet. Om en sandjord eller en lerjord har den største samlede tabsrisiko afhænger således både af en række lokale forhold, og hvilken tidshorisont risikoen vurderes på. Dog er der generelt og for begge jordbundstyper en sammenhæng mellem overskud i tilførsler af fosfor, jordens fosforstatus og de arealbetingede tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Således stiger tabsmængden af partikelbundet fosfor ved overfladiske afstrømningsprocesser og i drænvand i takt med stigende fosforindhold i overjorden. Desuden øges risikoen for udvaskning af opløst fosfor med stigende fosformætningsgrad, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder. Dansk landbrugsjord er i en længere årrække tilført fosfor i over-

skud. Dette har medført, at jordens indhold af plantetilgængeligt fosfor i store dele af landet rigeligt dækker planternes behov. Der er således også uden en fortsat overskudstilførsel en stor pulje potentielt til rådighed for udledning.

Kvaliteten af vandmiljøet i søer, fjorde og indre farvande er påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer. Forureningen medfører øget vækst af planktonalger og enårige alger som f.eks. søsalat. Ved store tilførsler af næringsstoffer reduceres sigtddybden i vandet, bundvegetation, som f.eks. ålegræs, reduceres, opvækstmuligheder for fisk forringes og risikoen for iltsvind øges til skade for plante- og dyrelivet. Søer er oftest mest følsomme overfor tilførsel af fosfor, mens mange fjorde og kystnære områder er følsomme overfor både kvælstof og fosfor.

Vandløb regnes generelt ikke for at være følsomme overfor en øget belastning med næringsstoffer. Deres funktion er primært som transportvej for næringsstoffer mellem udbringningsarealer og mere næringsstoffølsomme naturtyper som søer og fjorde. Også eventuelle halv våde naturtyper som moser og enge kan påvirkes af næringsstoffer i vandløb, der gennemløber disse.

Direkte overfladisk afstrømning af husdyrgødning og andet organisk materiale til vandløbene kan desuden have en væsentlig negativ indvirkning på vandløbsfaunaen på grund af akut giftighed og højt iltforbrug.

Det ansøgte projekt i relation til det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven

Kvælstof

Da udbringningsarealerne er omfattet af nitratklasse 3, må dyretrykket som udgangspunkt højst være 50 % af det generelt tilladte dyretryk. Et højere dyretryk (DEreel) kan dog tillades, hvis der kompenseres via andre virkemidler, således at udvaskningen (KgN/ha DEreel) af kvælstof fra rodzonen ikke overstiger en udvaskning svarende til det reducerede dyretryk (KgN/ha DEmax). Dette er opfyldt i det aktuelle projekt, da den maksimalt tilladte og den reelle udledning af kvælstof fra rodzonen i ansøgningsystemet er beregnet til hhv. 73,7 og 71,1 kgN/ha. Sænkningen af udvaskningen fra rodzonen er opnået via 14 % ekstra efterafgrøder i forhold til plantedirektoratets krav. Der er stillet fastholdende vilkår til andelen af ekstra efterafgrøder. Det er ikke muligt i den konkrete sag at skærpe beskyttelsesniveauet jf. kriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Fosfor

I husdyrgodkendelsesordningen er der, foruden arealer med risiko for direkte overfladisk afstrømning, fokus på arealer med specielt høj risiko for udvaskning af fosfor til overfladevand. Disse arealer er omfattet af fosforklasse 1 - 3.

Lavbundsarealer med okkerklasse II eller mere, der samtidigt er drænede eller grøftede, er omfattet af fosforklasse 2. Dette medfører, at der ikke må ske en øgning af fosforoverskuddet på disse arealer i forhold til nudriften. Arealerne er dog ikke omfattet af kravet, hvis ansøger kan dokumentere ved jordbundsanalyser, at jern-fosforforholdet (FeBD:PBD-molforholdet) er over 20. Tilsvarende er drænede lerjorde omfattet af fosforklasse 0, 1 eller 3 afhængigt af fosfortallet i jorden. Kravene vedr. fosforoverskud på de enkelte risikoarealer beregnes og kontrolleres ikke selvstændigt, men som en del af det vægtede gennemsnitlige fosforoverskud på bedriftsniveau. I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4 er det muligt efter en konkret vurdering af risiko for fosfortab og recipientens sårbarhed at øge beskyttelsen ved at hæve fosforklassen for drænet sandjord til fosforklasse 1 eller 3, hvis jordens fosfortal er hhv. over 4 eller 6. Det er ikke muligt i den konkrete sag at skærpe beskyttelsesniveauet jf. kriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Øvrigt

Det er vurderet, at der ved overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser, ikke er risiko for direkte overfladisk afstrømning af husdyrgødning til vandmiljøet.

Det er på baggrund af ovenstående Mariagerfjord Kommunes vurdering, at det aktuelle projekt opfylder det generelle beskyttelsesniveau for overfladevand, der er fastsat i det danske lovgrundlag vedr. husdyrbrug.

Påvirkning via overfladevand af internationale naturbeskyttelsesområder samt lokale og regionale interesser.

Kommunen har mulighed for i særlige tilfælde at fastsætte yderligere vilkår ud over husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau. Ved særlige tilfælde forstås en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, eller en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. I begge tilfælde skal anvendes beregningsmetoder og kriterier for vilkårsfastsættelse, der er beskrevet i bilag 3 og 4 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Det påhviler således kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med habitatdirektiv-forpligtigelserne jf. § 23 i husdyrgodkendelsesloven, EF-Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 (habitatbekendtgørelsen). For at projektet kan gennemføres skal en konkret vurdering med sikkerhed kunne fastslå, at projektet **ikke vil være i modstrid med ønsket om at genoprette eller sikre gunstig bevaringsstatus for de relevante naturtyper og arter.**

Såfremt det samlede projekt, også efter en udtømning af mulighederne for fastsættelse af skærpede vilkår efter kriterierne i bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen, ikke kan udelukkes at medføre en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for et habitatområde, kan projektet ikke godkendes og kommunen **skal** meddele afslag jf. § 11, stk. 5 i godkendelsesbekendtgørelsen (bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug), også selvom projektet medfører en nettoforbedring ("reduktion") i forhold til den nuværende situation.

Habitatdirektivet rummer ikke hjemmel til i den konkrete vurdering at medregne mulige fremtidige effekter af ikke-realiserede planer.

Kommunen **kan** desuden give afslag på en ansøgning, såfremt projektets gennemførelse, også efter en udtømning af mulighederne for fastsættelse af skærpede vilkår efter kriterierne i bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen, vurderes at kunne skade lokaliteter af lokal eller regional betydning (§ 11, stk. 6 i godkendelsesbekendtgørelsen (bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug)).

Mariager Fjord og kvælstof

Mariager Fjord

Mariager Fjord er en særligt kvælstoffølsom recipient, som i forvejen er overbelastet med næringsstoffer (jf. bl.a. vandplan for Mariager fjord s.120-112), statens Natura 2000- og vandrammedirektiv-basisanalyser af 22. juni 2007). Modelberegninger udarbejdet af Nordjyllands og Århus Amter estimerede fjordens tålegrænse til ca. 12 kg N/ha fra landbrugsjorder, hvis fjorden i fremtiden skal nå en stabil miljøtilstand. Dette beskyttelsesniveau blev gengivet i den statslige basisanalyse, der heller ikke forventede, at fjorden alene i kraft af de nuværende og planlagte tiltag kan forventes at opnå miljømålsopfyldelse i 2015. Miljøcenter Aalborg fremlagde den 8. november 2007 oplysninger om fjordens aktuelle tilstand for Mariagerfjord Kommune. Det fremgik heraf, at fjorden senest sommeren 2006 var meget tæt på at blive omfattet af et alvorligt og omfattende iltsvind, lignende det som senest indtraf i 1997. Heller ikke modelberegninger, der indregner de senere års data (DMU rapport nr. 685, 2008) giver grundlag for at forkaste de tidligere faglige vurderinger af fjordens følsomhed for tilledning af næringssalte. Statens tværministerielle udvalg, Gotfredsens Udvalget, publicerede i juni 2007 rapporten "Fagligt udredningsarbejde om virkemidler i forhold til implementering af vandrammedirektivet". Rapporten, som vurderer hvordan vandrammedirektivets miljømål kan opnås mest omkostningseffektivt, konkluderede således, at der vil være behov for en yderligere kvælstofreduktion til Mariager Fjord på 89-270 t N/år foruden allerede på det tidspunkt iværksatte eller vedtagne tiltag.

Mariager Fjord og fosfor

I lighed med udvaskningen af kvælstof, skal der tages konkret stilling til risikoen for og effekten af tilførsel af fosfor til habitatområder. Mariager Fjord er (foruden kvælstof) følsom overfor fosfor, idet algeproduktionen i dele af året er styret af tilgængeligheden af fosfor. Det er i vandplaner, de tidligere regionplaner samt i basisanalyserne vurderet, at der vil være behov for at reducere tilførslerne af fosfor.

I regionplaner og basisanalyser er det vurderet, at der er en risiko for en **øget tilførsel af fosfor** frem til 2015, idet de vedtagne tiltag kun sigter på at reducere den samlede **overskudstilførsel** og dermed stigning i jordens indhold af fosfor. Samme analyser vurderer således, at der er en risiko for, at noget af effekten af en faldende tilførsel af kvælstof vil kunne blive ophævet af en stigende tilførsel af fosfor.

Vandplaner

Miljøministeriet offentliggjorde den 14. januar 2010 udkast til vandplaner i forhøring. For Mariager Fjords vedkommende er de samlede mål for nitrattilførslerne med henblik på at opnå minimum "god tilstand" i fjorden angivet til 471 ton N/år (ekskl. atmosfærisk bidrag). Den 22. december 2011 blev vandplanerne endeligt vedtaget. Her er miljømålene for tilførslerne af kvælstof samt den nødvendige reduktion for at nå målopfyldelse udover allerede vedtagne/iværksatte tiltag udeladt. Dette skyldes sandsynligvis følgende (citater): "*Målet for den samlede kvælstofreduktion er minimum 19.000 tons. Vandplanerne fastlægger den konkrete indsats i forhold til 9.000 tons, mens der udestår en kvælstofreduktion på minimum 10.000 tons. Vurdering af virkemidler til at gennemføre kvælstofreduktionen på yderligere 10.000 tons vil indgå som ét element i den kommende Natur- og Landbrugskommissionens arbejde. Resultater fra et udvalg nedsat af den tidligere regering, kvælstofudvalget, vil udgøre et input hertil. På baggrund af Natur- og Landbrugskommissionens arbejde kan regeringen træffe beslutning om virkemidler og tidshorizont for fuld gennemførelse af vandrammedirektivet og herunder yderligere kvælstofreduktion*".

Der er ikke i 1. planperiode planlagt en selvstændig målrettet indsats med henblik på at reducere fosfortilførslerne til de enkelte marine områder, heller ikke hvor der, som for Mariager Fjord (jf. vandplan i forhøring), er fastsat et mål for de årlige tilførsler. Der forventes dog at ville ske reduktioner også til de marine områder, dels som følge af de generelle landbrugsrettede virkemidler, såsom bræmmer, dels som følge af målrettede tiltag på de enkelte sø- og kystoplande (N-vådområder, P-ådale, ændret vandløbsvedligeholdelse mv.).

Det fremgår af vandplanernes retningslinie 4, at afgørelser efter husdyrgodkendelsesloven, herunder både tilladelser og godkendelser til etablering, udvidelser og ændringer af husdyrbrug og revurdering af godkendelser, ikke må være til hinder for, at vandplanernes miljømål opfyldes, jf. husdyrgodkendelseslovgivningens krav vedr. nitrat til overfladevande og grundvand samt fosforoverskuddet.

Der forventes ikke målopfyldelse i Mariager Fjord ved udgangen af denne planperiode.

Kvælstofpåvirkning af habitatområderne

Vurdering af skadevirkning jf. Miljøstyrelsen vejledning

Et projekt skal overholde 2 afskæringskriterier for ikke at kunne have en skadevirkning på internationale naturbeskyttelsesområder. Afskæringskriteriets pkt. 1 omfatter en vurdering af, om det ansøgte i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning. Afskæringskriteriets pkt. 2A / 2B omfatter en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadevirkning.

Afskæringskriteriets pkt. 1

Kriteriet for hvornår et husdyrbrug i sammenhæng med andre planer og projekter ikke har en væsentlig påvirkning af et habitatområde er, at der ikke sker en stigning i husdyrtrykket i oplandet til habitatområdet.

Husdyrtrykket i oplandet til Mariager Inderfjord er i perioden fra 2007 til 2011 stigende (usikker tendens, opgjort vha. lineær regression), hvorfor det i henhold til miljøstyrelsens vejledning må lægges til grund, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne kumulativt risikerer at forringe miljøtilstanden i habitatområdet. Dog kan et husdyrbrug jf. vejledningen opnå godkendelse på trods af påvirkningen af habitatområdet, hvis kvælstofudvaskningen reduceres til et niveau på højde med eller lavere end, et planteavlbrug.

Ansøger har lavet en scenarieberegning, der viser, at arealerne dyrket med et planteavls-sædskifte (S3 på sandjord) og uden husdyrgødning vil have en udvaskning fra rodzonen på 72,6 kg N/ha/år, hvilket er -1,5 kg mere end de 71,1 kg N/ha/år i ansøgt drift.

Ansøgningen opfylder således afskæringskriteriets pkt. 1 for husdyrbrug beliggende i områder med stigende dyretryk i oplande til marine habitatområder overbelastet med kvælstof.

Afskæringskriteriets pkt. 2A / 2B

Kriteriet for, hvornår et projekt i sig selv påvirker et habitatområde væsentligt er, at kvælstofbelastningen fra projektet ikke overstiger 5 % af den samlede kvælstofbelastning af habitatområdet, hvis habitatområdet er kvælstoffølsomt, og 1 % hvis habitatområdet er særligt sårbart.

Mariager Fjord klassificeres af Mariagerfjord Kommune, som et særlig sårbart område jf. Miljøstyrelsens vejledning om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande, idet inderfjorden er et lukket bassin og yderfjorden er Natura2000-område. Desuden kan hele oplandet til fjorden betragtes som opland til habitatområde nr. 14 i yderfjorden pga. den udstrakte opblanding af vandet i fjorden. Nitratudvaskningen fra projektet må således maksimalt udgøre 1 pct. af den samlede kvælstofudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland.

I henhold til miljøstyrelsens vejledning om, hvornår et landbrug har en væsentlig påvirkning af et habitatområde, skal der i vurderingen alene indgå den merbelastning (husdyrbidraget) der er i forhold til en situation, hvor der havde været planteavl på arealerne.

Da udvaskningen er lavere end fra et plantebrug, beregnes et negativt bidrag, hvorfor det afledes at der ingen skadesvirkning er på habitatområderne fra projektet i sig selv. Afskæringskriteriets pkt. 2A / 2B er derfor opfyldt.

Fosforpåvirkning af habitatområderne

Ifølge Miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug, kan det antages, at hvis en påvirkning af et vandområde med fosfor, er mindre end 5 % af den samlede påvirkning, vil den ikke kunne påvises med de nuværende biologiske målemetoder. Ved at sikre at påvirkningen er mindre end 5 % har kommunen ifølge Miljøstyrelsen levet op til habitatdirektiv-forpligtelserne jf. § 23 i husdyrgodkendelsesloven, EF-Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 (habitatbekendtgørelsen). Altså kan man ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl fastslå, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet, hvis påvirkningen fra det ansøgte ikke udgør mere end 5 % af den samlede fosforbelastning.

Mariagerfjord Kommune læser miljøstyrelsens vejledning således, at påvirkningen med fosfor følger nitrat, således at der også i forhold til fosfor både kan anvendes afskæringskriteriet på 1 % og på 5 % afhængigt af habitatområdets sårbarhed.

Endvidere forstås det af vejledningen, at der i habitatvurderingen kun skal indgå den fosforbelastning projektet kan bidrage med i retsbeskyttelsesperioden, og ikke den potentielle fremtidige fosforbelastning der følger af ophobningen af fosfor i landbrugsjorden.

Det fremgår af nedenstående tabel at husdyrbrugets fosforpåvirkning er betydeligt under 1 %, hvorfor det afledes at der ingen skadesvirkning er på habitatområderne fra projektet.

Husdyrbrugets fosfor påvirkning af det marine vandmiljø i retsbeskyttelsesperioden	Mariager Yderfjord*
Areal, ha	61,77
Fosforoverskud, kg P/ha	10,70
% forøgelse i godkendelsesperioden	0,0428
Worst case udvaskning, Kg P/ha	1
Worst case påvirkning fra husdyrbruget, Kg P	2,64
Ha landbrugsareal (gns. 0,2 kg P/ha)	42476
Ha udyrket areal (ca. 0,08 kg P/ha)	12054
Øvrige kilder (bebyggelse), kg P	5500
Samlet belastning, kg P	14960
Husdyrbrugets del af påvirkningen, %	0,018

*Data for P-tilførsel fra andre kilder stammer fra vandplanen og dækker hele Mariager Fjord.

Mariagerfjord Kommunes konklusion

Mariagerfjord Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at driften af arealerne til Havndalvej 28, med en udledning af kvælstof til Mariager Inderfjord på 71,1 kg N/ha/år samt et fosforoverskud fra husdyrgødningen på 10,7 kg P/ha, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter påvirker habitatområde nr. 14 væsentligt. Det samlede udpegningsgrundlag for habitatområderne er dog vedlagt som bilag 15.

3.8.3 Kvælstofudvaskning til grundvandet

Ejendommen har arealer i nitratfølsomme indvindingsområder.

Arealerne i NFI drejer sig om dele af mark 23-0, 29-0, 24-1, 25-0, 22-0, 10-0, 10-3 og 10-2. (Se evt. bilag 19) Udvasningen er på 64 - 79 mg/l med en merbelastning på -6 - -8 mg/l.

NFI området er endnu ikke kortlagt, hvorfor der skal ske godkendelse efter husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau. Det generelle beskyttelsesniveau er overholdt.

Mariagerfjord Kommune vurderer, at udvaskning af nitrat til grundvandet i denne sag ikke medfører en væsentlig miljøvirkning, idet lovens generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet.

4. Samlet vurdering

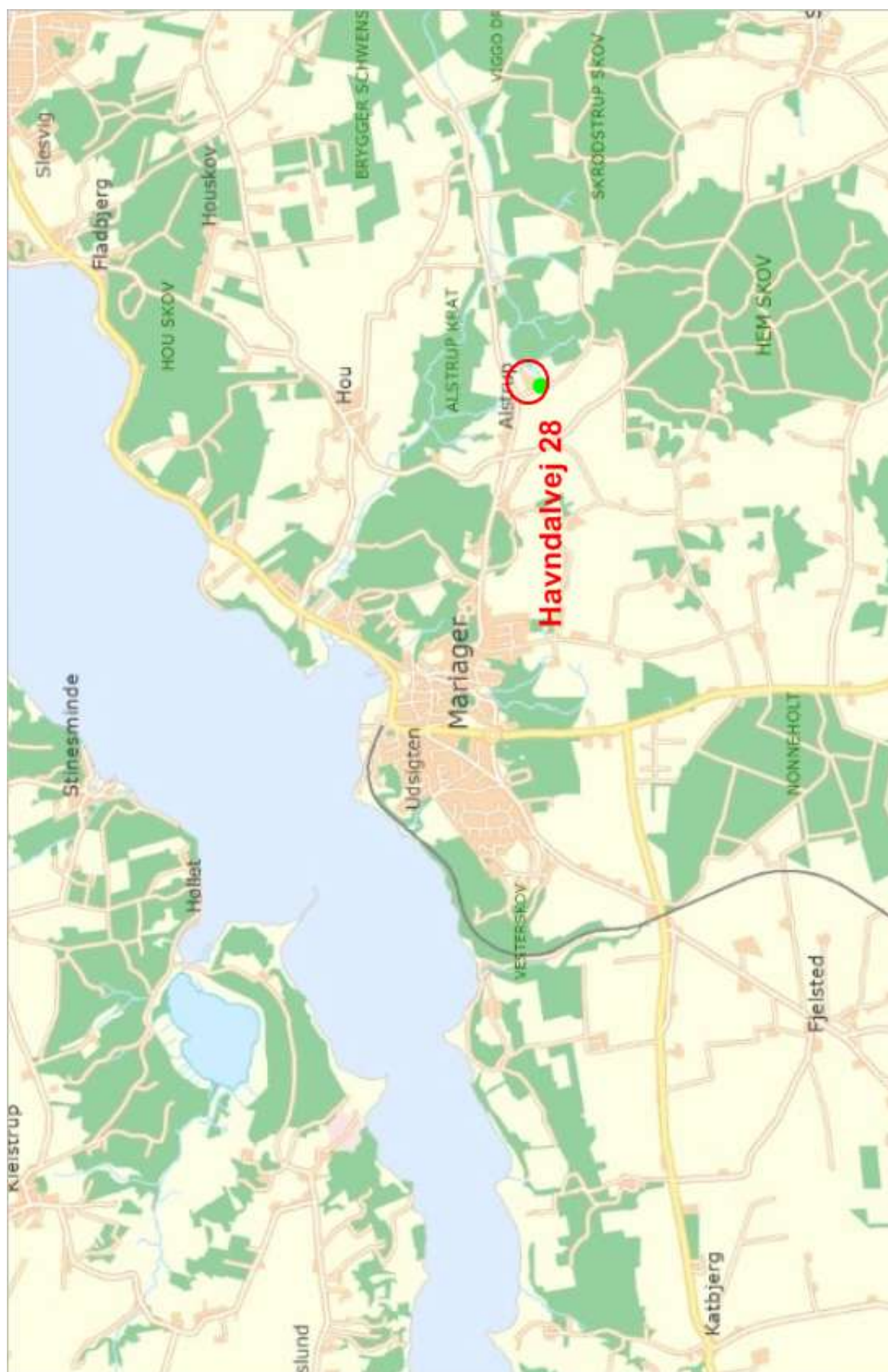
På baggrund af ansøgningsmaterialet samt Kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har Kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for anvendelse og drift af udspretningsarealerne, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Mariagerfjord Kommune vurderer:

at udvidelse af husdyrbruget kan godkendes, idet udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Limfjorden og Mariager Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Limfjorden og Mariager Fjord), grundvandet herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer. Endvidere er det vurderet, at ændringen og udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder eller andre naturområder, som er beskyttet mod tilstandsændring. Endvidere er det vurderet, at udvidelsen/ændringen ikke vil medføre væsentlige ændringer i arealer, som er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller er særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning. Endeligt er det vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

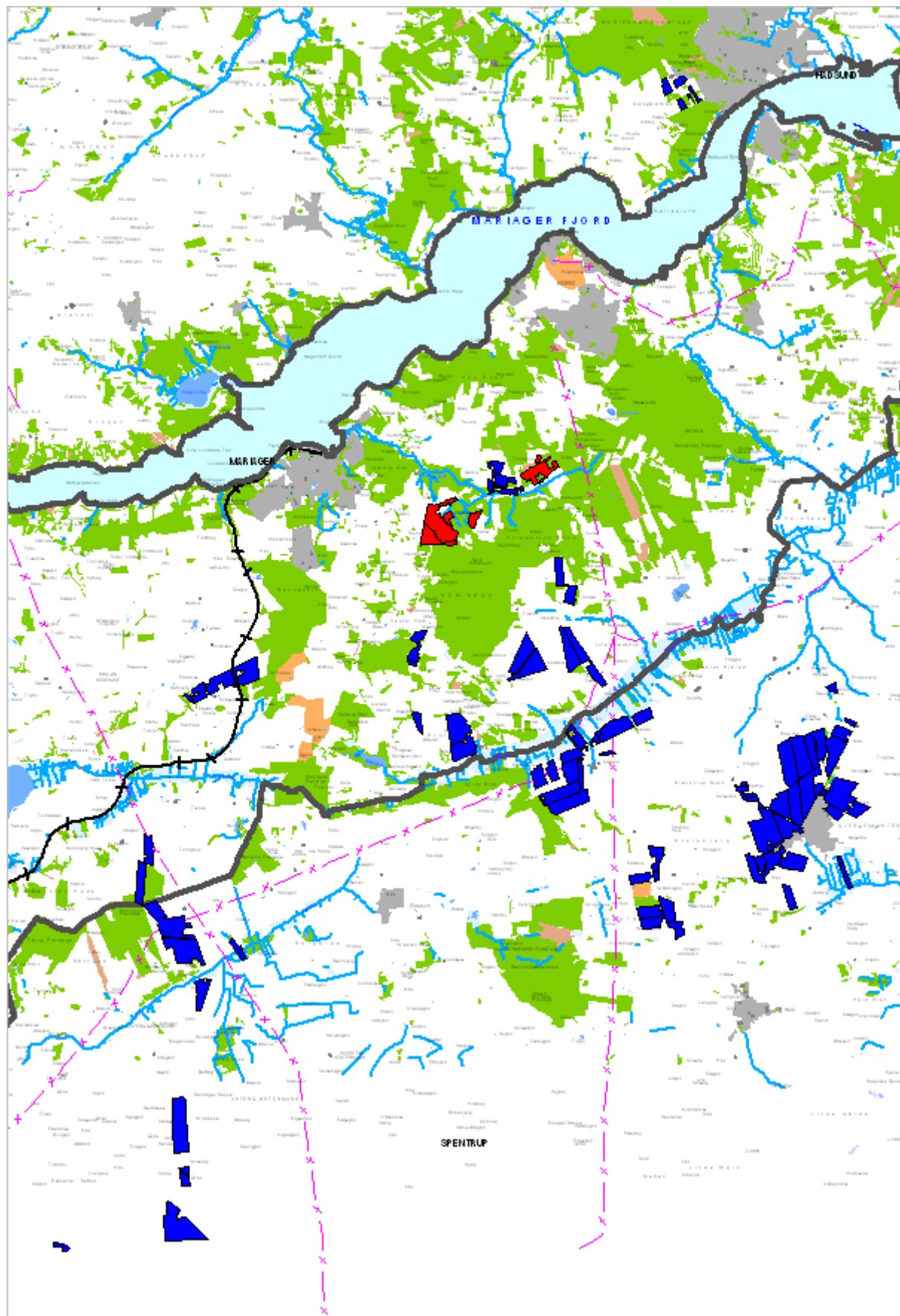
at der anvendes bedst tilgængelig teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Husdyrbrugets beliggenhed

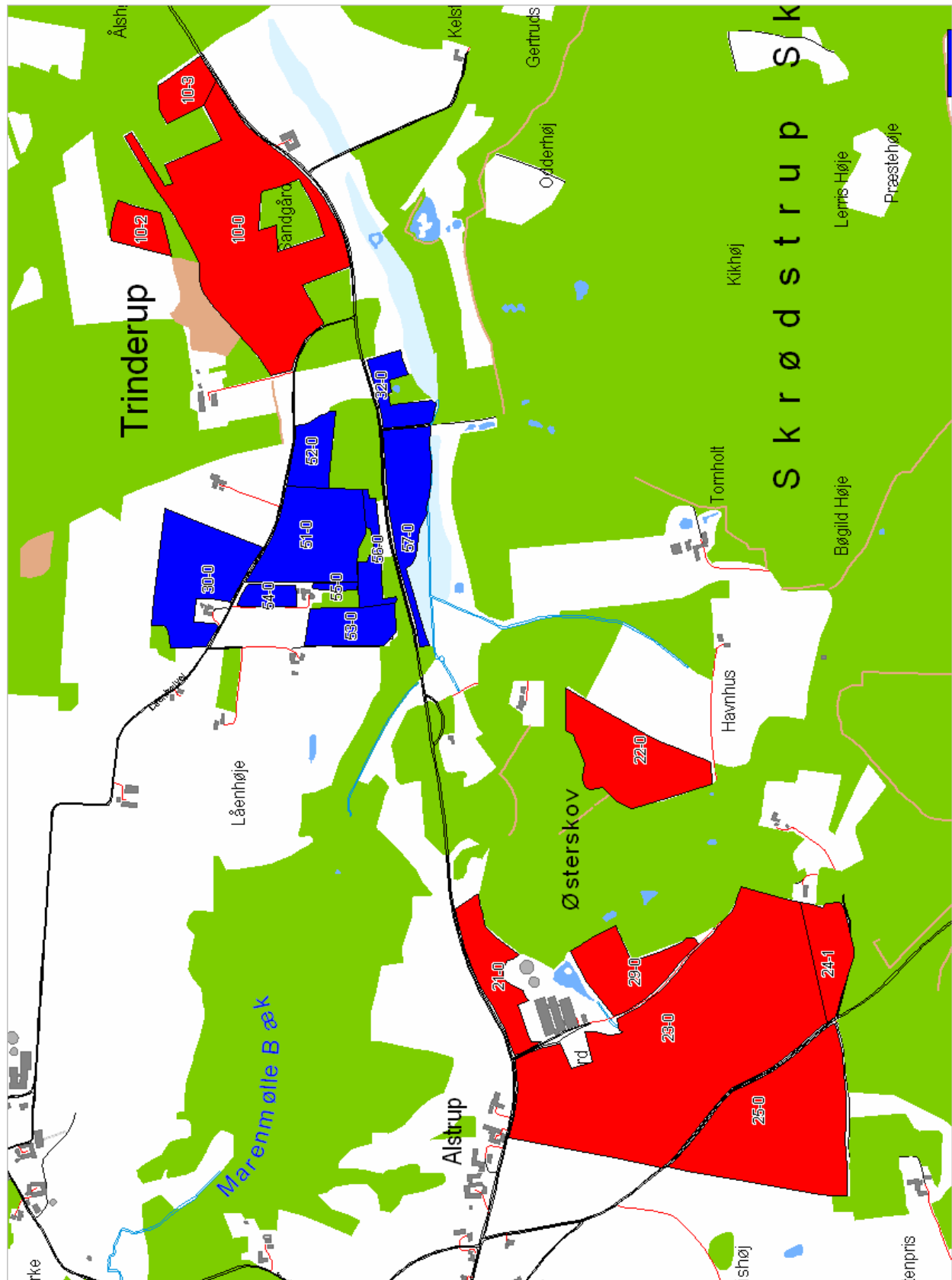

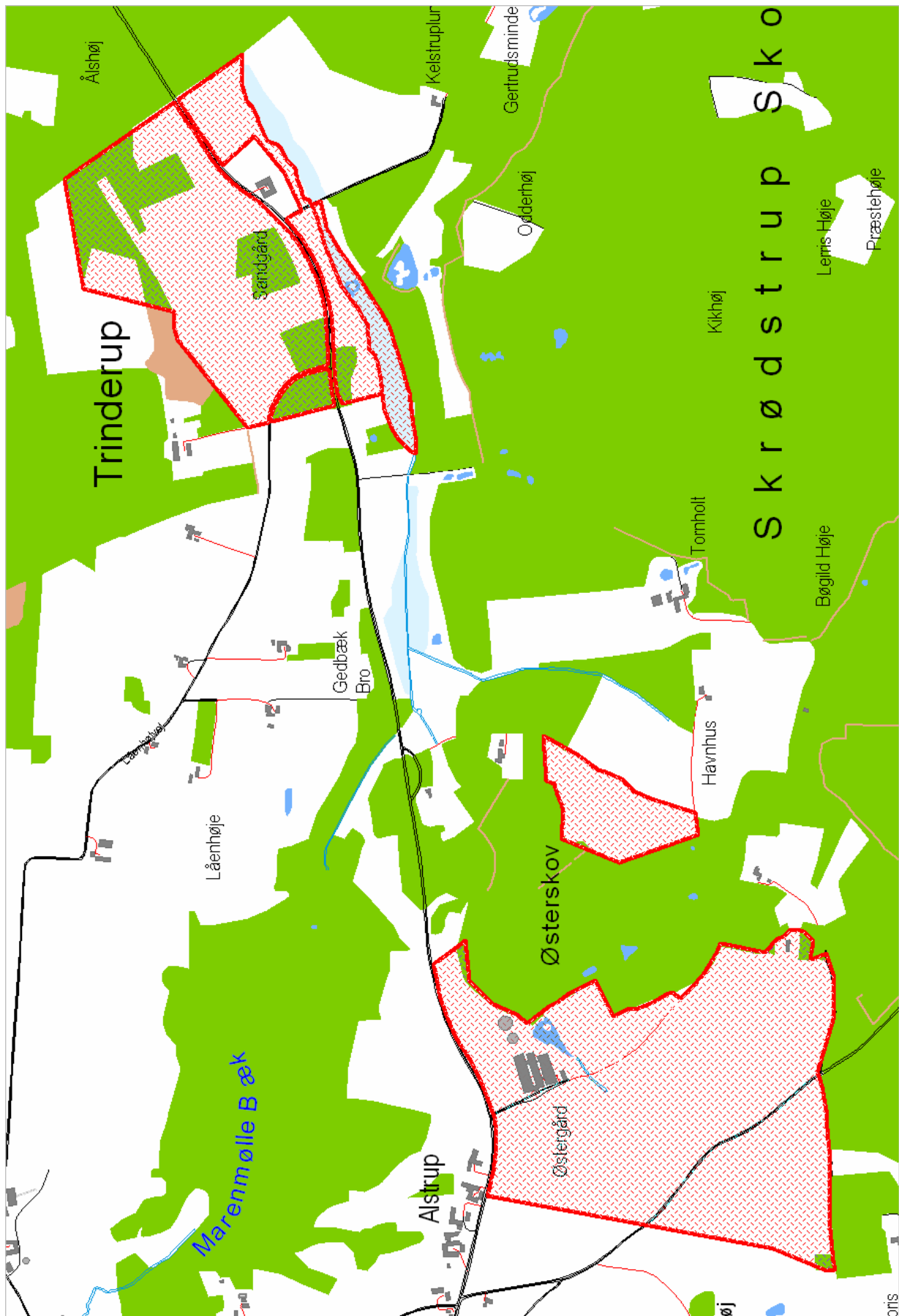
Bilag 2: Udbringningsarealer

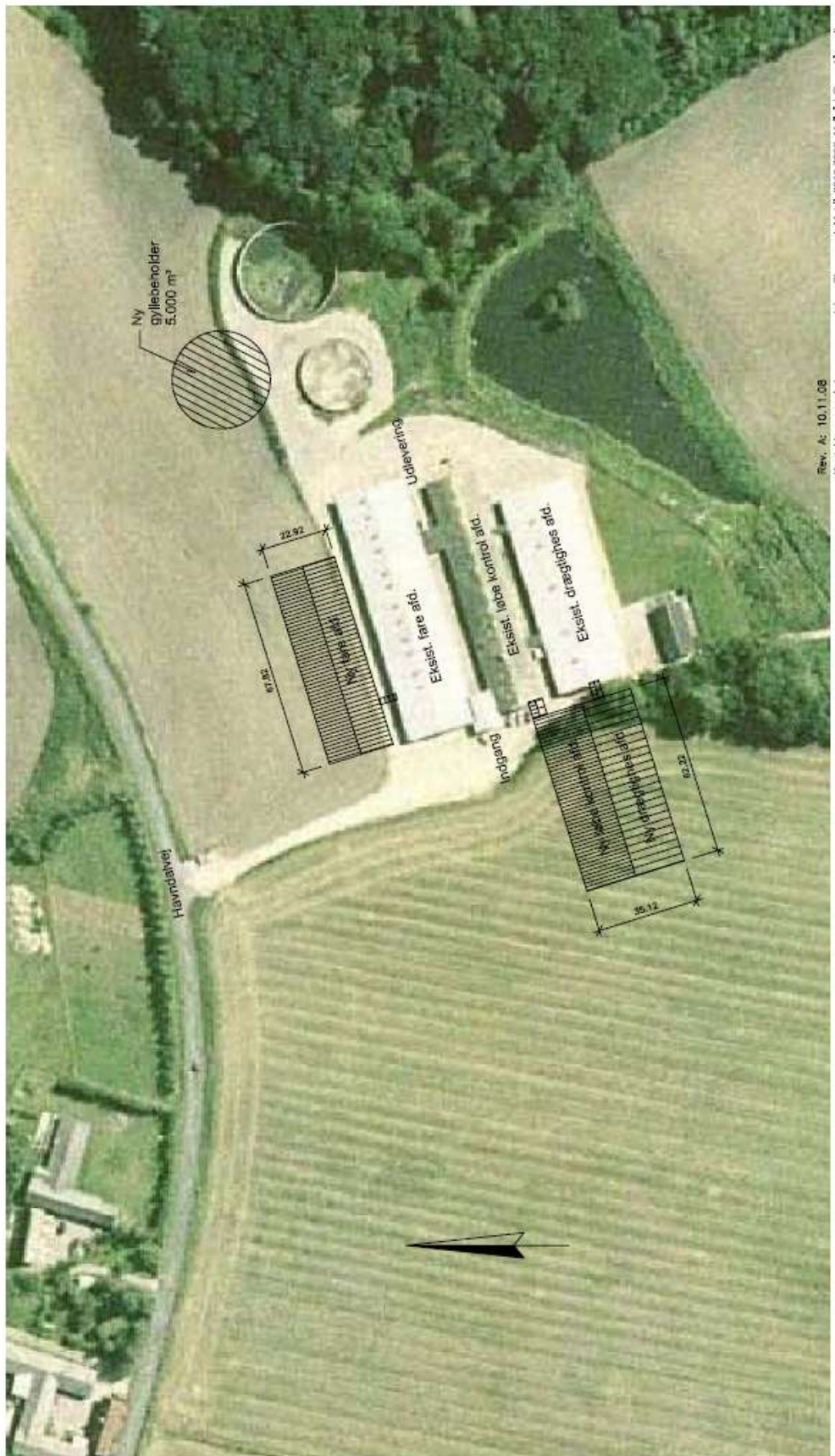
Bilag 2: Udsnit af udbringningsarealer – egne arealer

Bilag 3: Bruttoarealkort

Bilag 4: Situationsplan

Rev. A: 10.11.08

Kontaktperson på denne sag er: Johan Skovgaard, Mobil: 2013 7633, Mail: jsk@grakjaer.dk

 GRÅKJÆR <small>SUBSTRATEK</small>	MIDJEENTER Havnstavevej 48 DK-2830 Tårup Tlf: +45 7027 4488 Fax: +45 7027 4491 www.grakjaer.dk	Dato: 31-05-08 Skala: 1:1250 Byg:
	Bygh: Skovgaard Bygh-f: Skovgaard & Skovgaard A/S Tlf: +45 7027 4488 Mail: jsk@grakjaer.dk Mødt:	Kons.: Johan Skovgaard Medl.: 2013 7633 Tegner: JSH/VEJ Projekt: 101 A Mødt:

Bilag 5. Forudsætninger for foderkorrektionen vedr. råprotein

Formel

$N \text{ ab dyr pr årsso} = ((\text{FEso pr. årsso} \times \text{gram råprotein pr. FEso})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$.

Forudsætninger

Den maksimale mængde N ab dyr i alt fra den godkendte produktion af smågrise er beregnet ud fra forudsætninger i nedenstående tabel.

Faktor	Værdi
Antal fravænnede pr. årsso (stk.) (Ansøgt i IT-ansøgningen)	30
Vægt ved fravænnning (kg) (Normtal 07/08)	7,30
FEso pr. årsso (Normtal 07/08)	1470,00
Råprotein pr FEso (g P/FEso) (Ansøgt i IT-ansøgningen)	131,00

Beregning af kg N ab dyr pr år for Havndalvej 28

2.029 årssøer, 1470 FE, 131 g råprotein, 30 grise pr. årsso, fravænningsvægt 7,3 kg

= 2.029 x 23,2029

≡ 47.079 kg N ab dyr pr. år

De ovennævnte forudsætninger er ikke bindende, der er fleksibilitet med hensyn til de oplyste forskellige faktorer, så længe den totale mængde N ab dyr pr år for den godkendte produktion af søer er **mindre end 47.079 kg N pr. år**, jf. vilkår i kapitel 2.

BEMÆRK: N ab dyr beregnet efter ovenstående formler kan ikke sammenlignes direkte med IT-ansøgningssystemets tal for husdyrgødningens indhold af kvælstof (N ab lager). Årsagen er at N ab lager er afhængig af stalddtype, dvs. at kvælstof i evt. halmstrøelse og tab af kvælstof fra det aktuelle staldsystem også indgår. Desuden anvender formlerne nyeste normtal (2007/08) for grisens optag af N pr. kg tilvækst. IT-ansøgningssystemets beregninger er baseret på normtal 2005/06. 2007/08 normtal er valgt da gødningsregnskabet og E-kontrol er baseret på disse.

Bilag 6. Forudsætninger for foderkorrektionen vedr. fosfor

Formel

$P \text{ ab dyr pr årsso} = (\text{FEso pr. årsso} \times \text{gram fosfor pr. FEso})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$

Forudsætninger

Den maksimale mængde P ab dyr i alt fra den godkendte produktion af smågrise er beregnet ud fra forudsætninger i nedenstående tabel.

Faktor	Værdi
Antal fravænnede pr. årsso (stk.) (Ansøgt i IT-ansøgningen)	30
Vægt ved fravæning (kg) (Normtal 07/08)	7,30
FEso pr. årsso (Normtal 07/08)	1470,00
Fosfor pr FEso (g P/FEso) (Ansøgt i IT-ansøgningen)	4,80

Beregning af kg P ab dyr pr år for Havndalvej 28

2.029 årssøer, 1470 FE, 4,80 g fosfor, 30 grise pr. årsso, fravænningsvægt 7,30 kg

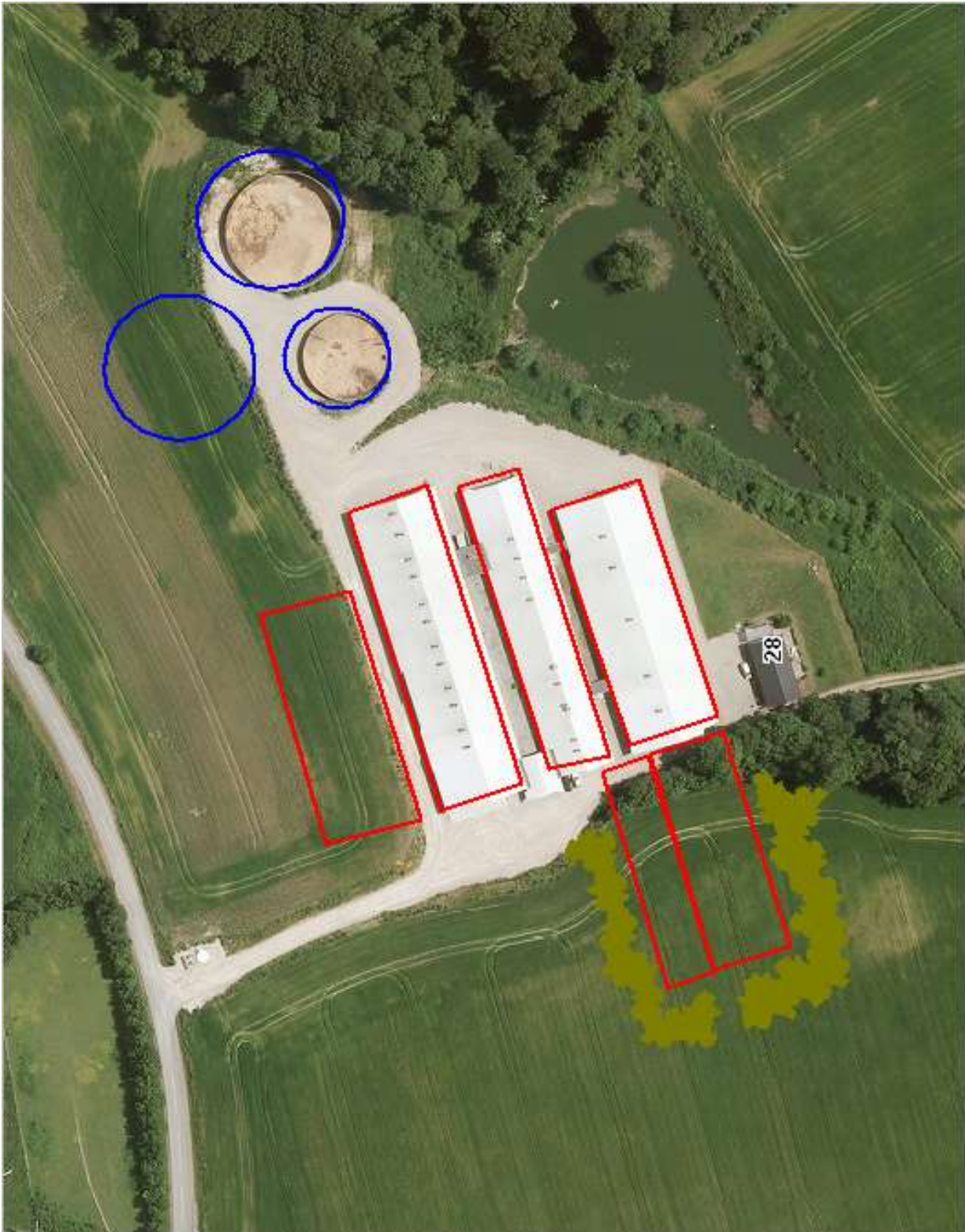
= $2.029 \times 6,3446$

= 12.873 kg P ab dyr pr. år

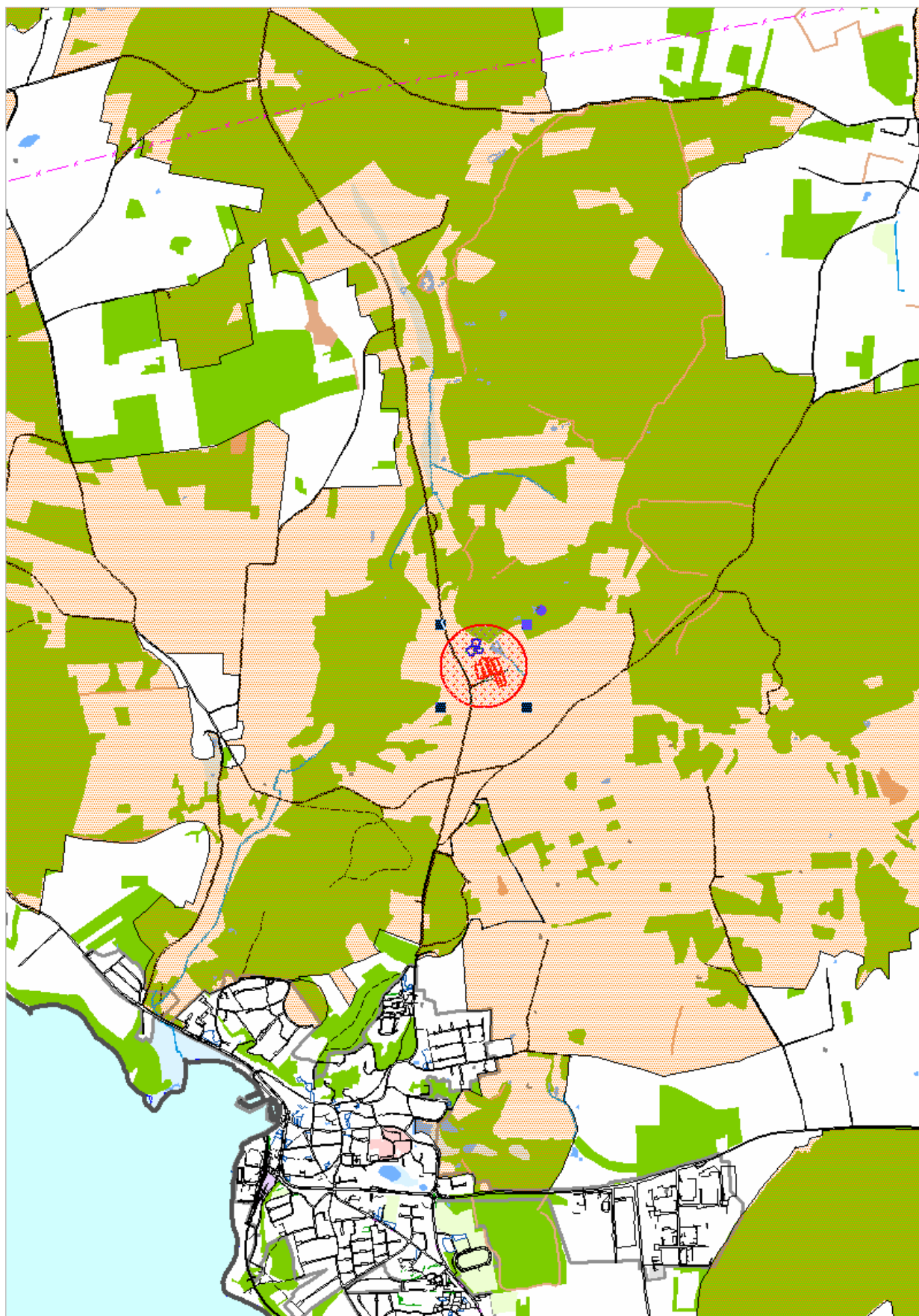
De ovennævnte forudsætninger er ikke bindende, der er fleksibilitet med hensyn til de oplyste forskellige faktorer, så længe den totale mængde N ab dyr pr år for den godkendte produktion af søer er **mindre end 12.873 kg P pr. år**, jf. vilkår i kapitel 2.

BEMÆRK: P ab dyr beregnet efter ovenstående formler kan ikke sammenlignes direkte med IT-ansøgningssystemets tal for husdyrgødningens indhold af fosfor (P ab lager). Af it-ansøgningssystemet fremgår P ab lager, mens ovenstående beregning er af P ab dyr. Desuden anvender formlerne nyeste normtal (2007/08) for grisens optag af N pr. kg tilvækst. IT-ansøgningssystemets beregninger er baseret på normtal 2005/06. 2007/08 normtal er valgt da gødningsregnskabet og E-kontrol er baseret på disse.

**Bilag 7: Bepplantning omkring ny drægtighedsstald og ny løbe-
kontrol og poltestald**

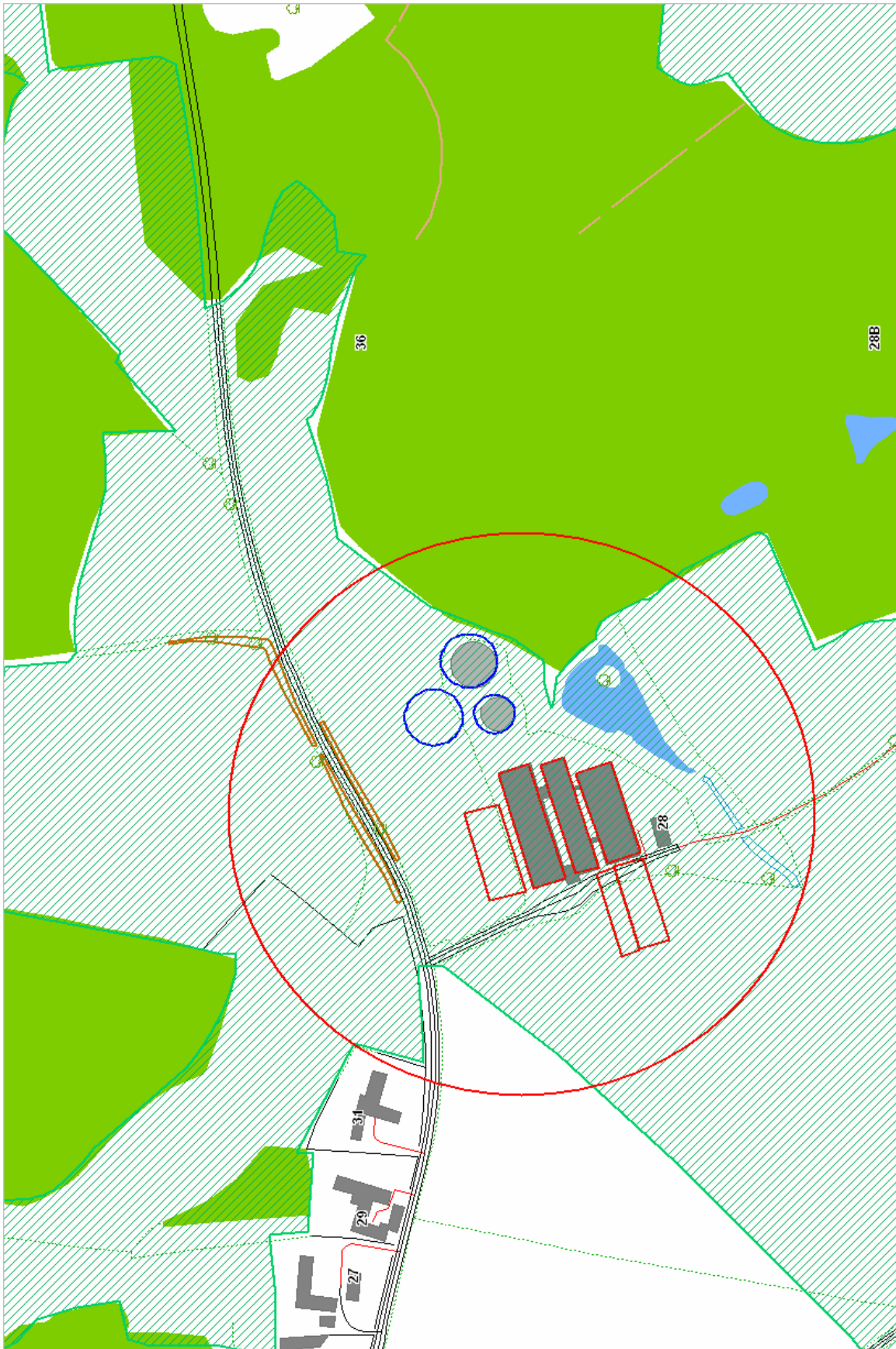

Bilag 8: Særligt værdifuldt landskab

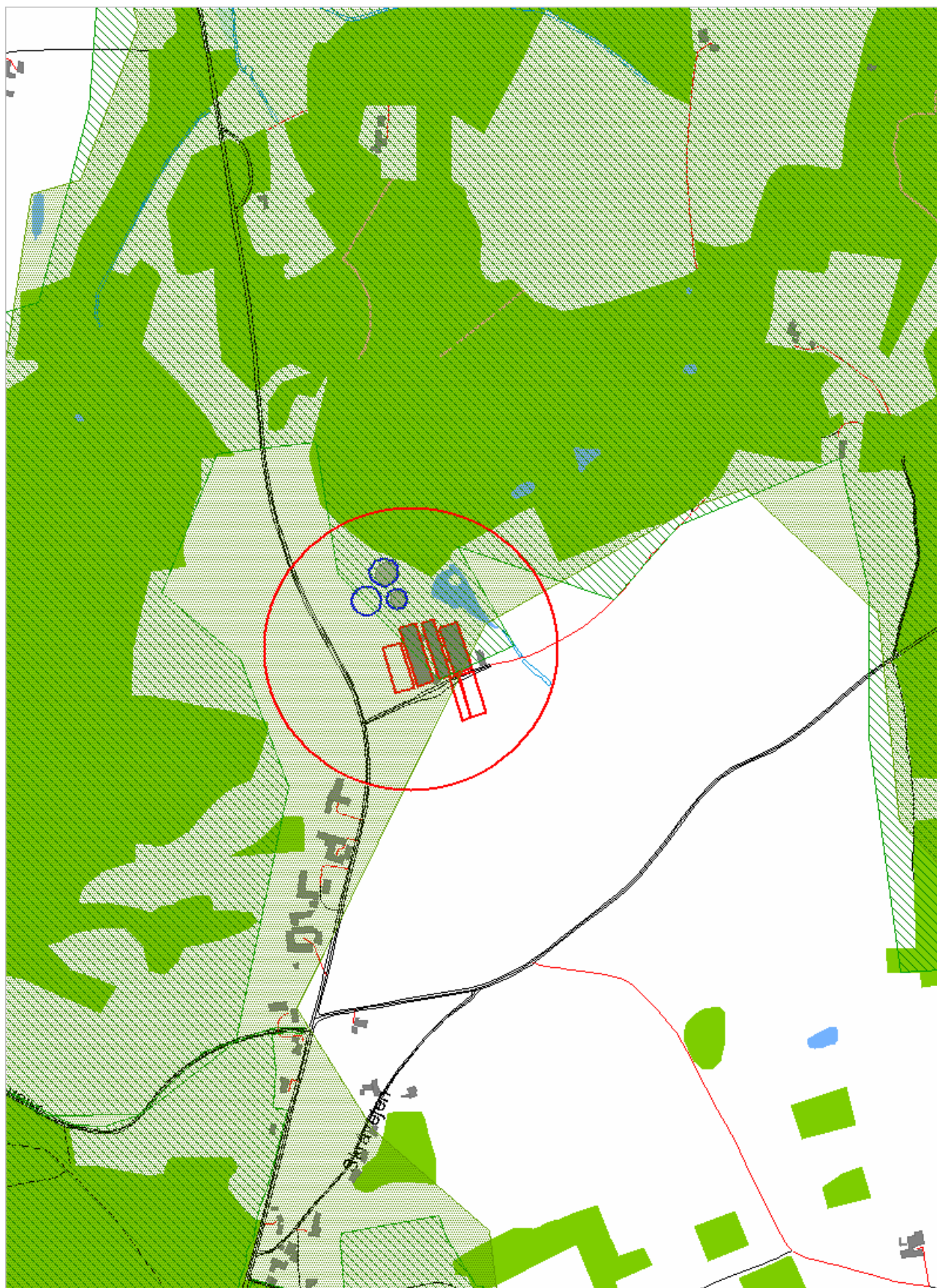
Bilag 9: Skovrejsningsområde

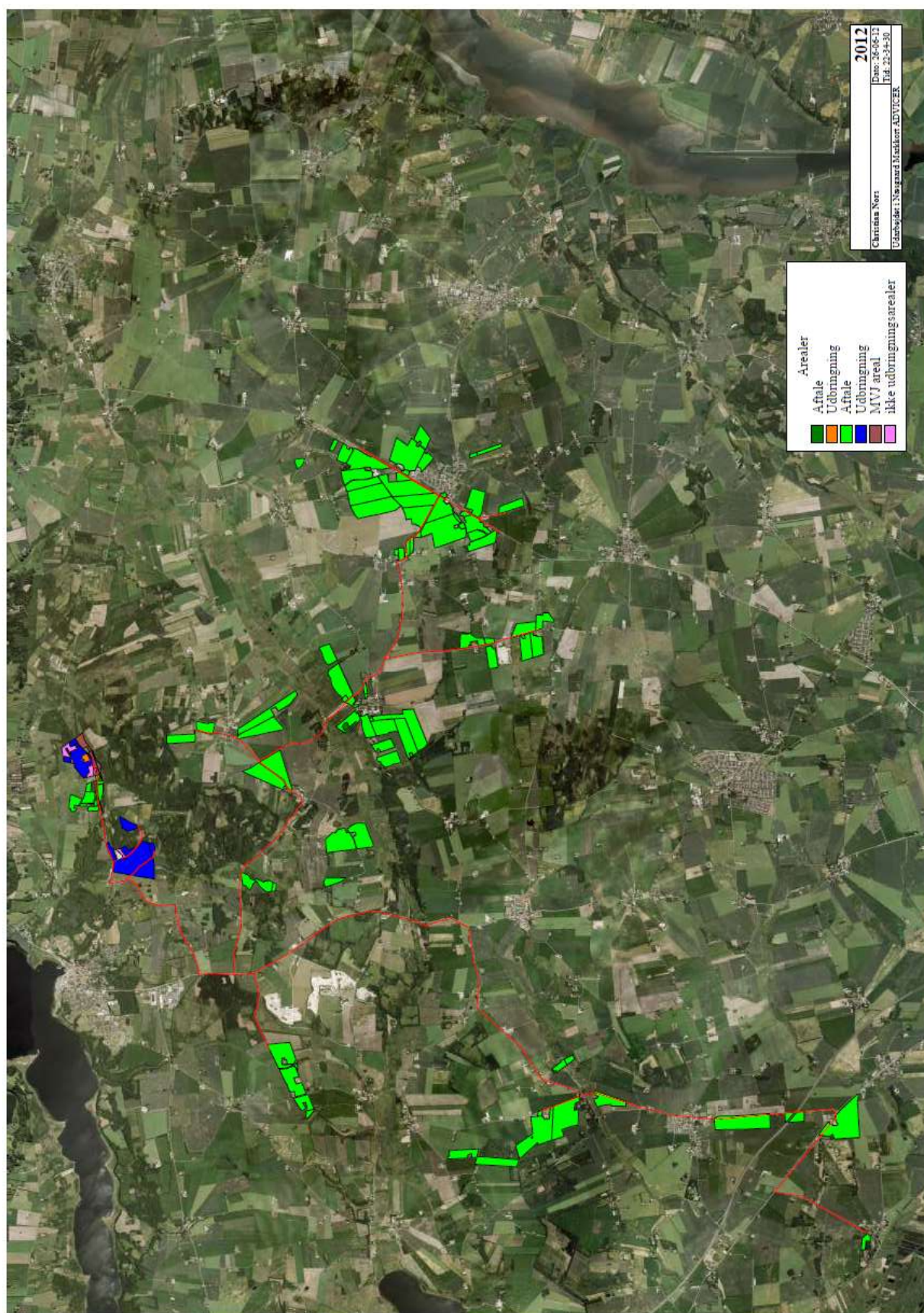
Bilag 10: Kystnærhedszone

Bilag 11: Naturområder (skraveret) og økologisk forbindelse

Bilag 12: Transportveje for udbringning af husdyrgødning

Bilag 13: Kapacitetserklæring

Erklæring vedr. tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning

Undertegnede ejer indestår for rigtigheden af nedenstående oplysninger om den nuværende og ansøgte opbevaringskapacitet:

Ejer: **Alstrup Østergård ved Christian Nors**

Adresse: **Havndalvej 28**

Kommune: **Mariager Fjord Kommune**

På baggrund af oplysninger fra ejer/forpagter om bedriften samt en faglig vurdering heraf og beregninger udført efter gældende normer og regler, attesterer undertegnede konsulent herved, at ejendommens opbevaringskapacitet efter udvidelsen er tilstrækkelig i henhold til gældende lov.

Beregning af produktion af gylle

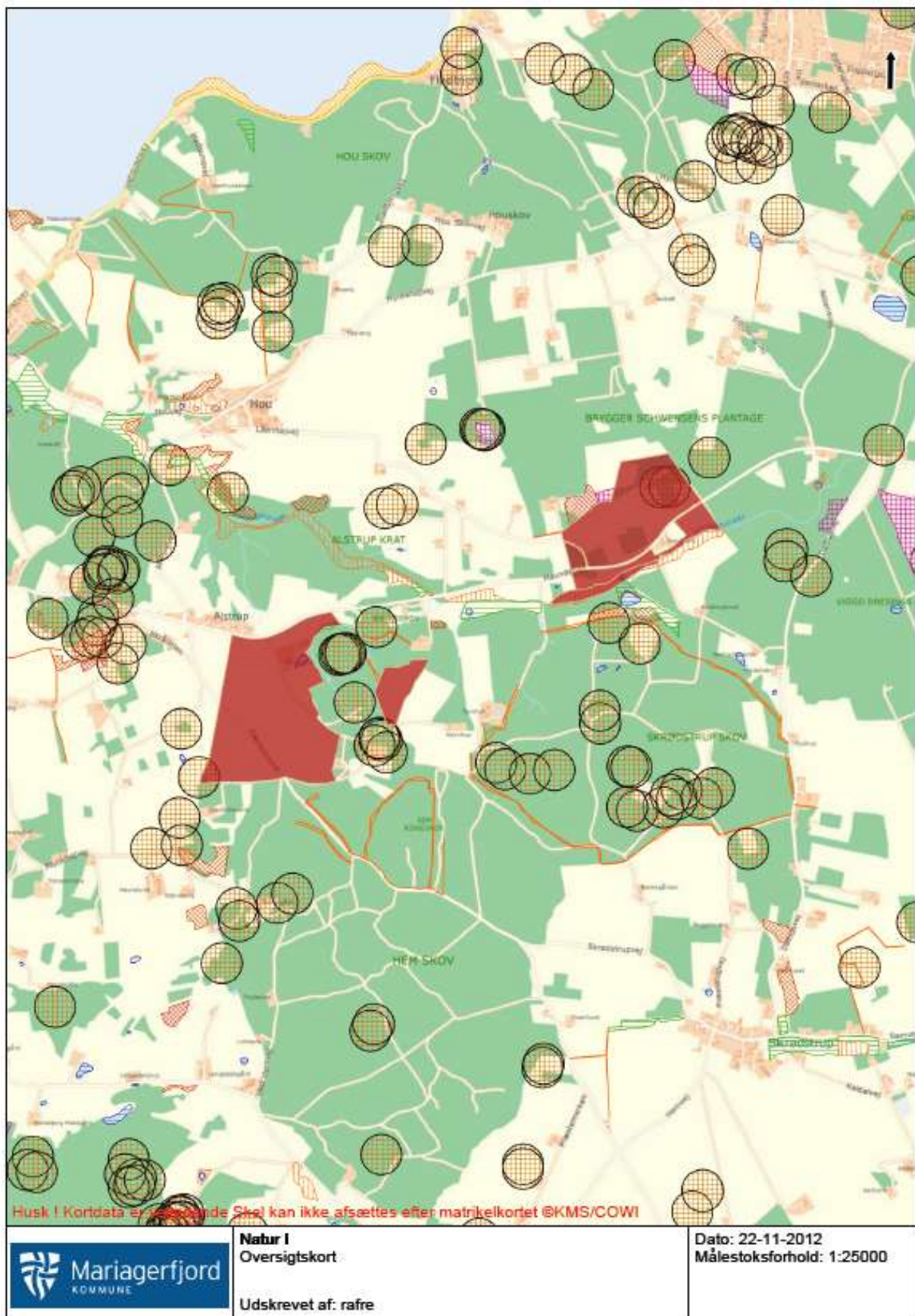
	Ton pr. årsdyr	Ton i alt
2.029 søer	6,07	+12.316 t
720 smågrise (korrigeret for vægt)	0,123	+89 t
600 polte (korrigeret for vægt)	0,522	+314 t
Regnvand fratrukket pga. overdækning		-880 t
I alt		<u>12.104 t</u>

Opbevaringskapacitet af gylle

	Beholder str.
gyllebeholder	2.250 m ³
gyllebeholder	4.000 m ³
gyllebeholder	4.000 m ³
I alt	<u>10.250 m³</u>

Der er opbevaringskapacitet til ca. 10,1 mdr.

Bilag 14: § 3 natur omkring ejendommen

Husk! Kortdata er værdiløse. Størrelse kan ikke afsættes efter matrikelkortet ©KMS/COWI

Natur I
Oversigtskort
Udskrevet af: rafre

Dato: 22-11-2012
Målestoksforhold: 1:25000

Signaturforklaring

Fortidsminder 100mzone

Natura2000 Områder

Natura2000 områder

Beskyttede diger

Beskyttede sten- og jorddiger

Beskyttede vandløb

Eng 3055

Hede 3060

Mose 6065

Overdrev 3070

Strandeng

Sø

Beskyttet natur

Eng 3055

Hede 3060

Mose 6065

Overdrev 3070

Strandeng

Sø

Bilag 14: § 3 natur omkring ejendommen – (fortsat)

Beskyttet natur i Mariagerfjord Kommune

Naturbeskyttelsesloven

En række naturtyper er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven, der trådte i kraft i 1992. Det er forbudt at foretage ændringer i naturarealer, der er større end 2500 m² i sammenhængende areal, i søer over 100 m² og i vandløb, der er udpegede som beskyttede.

Sammenhængende områder, bestående af flere naturtyper, er også beskyttede, hvis det samlede areal er mindst 2500 m², og uanset størrelsen på moser og lignende, hvis de grænser op til en sø eller et vandløb der er beskyttede.

Vandløb er beskyttede, hvis de er vist på de kort naturfredningslovens § 43-vandløb, udgivet af Nordjyllands amt i 1993.

Sten- og jorddiger er beskyttede af museumslovens § 29a.

Der er særlige regler for § 3 arealer i byzone- og sommerhusområder, skove og arealer med tilskudsordninger.

Naturtyper omfattet af § 3

Heder er tørre næringsfattige arealer, ofte bevokset med Hedelyng, Revling og andre dværgbuske samt græsser.

Overdrev er udyrkede tørbundsarealer, tit kuperede og med vedvarende græs og åben urtevegetation. Der findes ofte spredte træer og buske, der kan udvikle sig til krat.

Strandenge og -rørsumpe er våde til tørre enge ved kysterne. Den del af engene, der ligger yderst mod kysten er saltpåvirket med salttålende planter.

Moser har en gennemsnitlig høj vandstand og et ferskvandspåvirket, naturligt plantedække af urter, buske og træer. Moser vil ofte have dannet tørv.

Ferske enge findes på relativt lavtliggende og fugtige arealer. Enge er oftest med lav plantevækst, domineret af græsser og flerårige urter. Naturenge omlægges sjældent eller aldrig og modtager normalt ikke gødsning. Kulturenge omlægges med 7-10 års mellemrum og modtager oftest gødsning har få arter, ofte primært kulturgræsser.

Søer er både naturlige og helt eller delvist kunstige søer, vandhuller og damme.

Vandløb der er beskyttede kan være både naturlige eller kunstige.

Registrering af § 3

Efter naturbeskyttelseslovens ikrafttrædelse i 1992 udførte amterne en registrering af de beskyttede naturtyper. Disse registreringer var primært baseret på tolkning af luftfotos fra 1992.

Registreringen er en løbende proces og er siden blevet udbygget og kvalitetssikret gennem feltbesigtigelser. Der kan dog være medtaget arealer, som ikke er omfattet af beskyttelsen, og der kan findes arealer der er beskyttede, men som ikke er medtaget i registreringerne. Naturen ændre sig hele tiden, og arealer kan endvidere vokse sig ind i eller ud af beskyttelse.

§3-registreringen er vejledende. Det er altid det konkrete forhold i marken, der afgør om et areal er beskyttet. Det er lodsejerens/brugers ansvar at være opmærksom på arealernes status og spørge kommunen hvis man er i tvivl.

Registrering af beskyttede naturtyper og sten- og jorddiger kan ses på ([www. Miljoportal.dk](http://www.Miljoportal.dk))

Naturbeskyttelsens betydning for lodsejeren.

På § 3 arealer kan ejeren fortsat benytte jorden som før 1992 med mindre der i tiden efter 1992 har indfundet sig en mere ekstensiv drift af arealet, da er det denne drift der danner grundlaget for hvordan arealet kan benyttes.

Landbrugsdriften på beskyttede arealer må ikke intensiveres, og følgende indgreb er f.eks. ikke lovlige:

- opdyrkning
- tilplantning
- opfyldning
- ændret drænforhold
- etablering af andeopdræt og udsætning af ænder
- gravning af vandhuller
- forøget gødsning og sprøjtning.

Ønske om ændringer af et beskyttet naturareal kræver en dispensation. Der kan kun i særlige tilfælde gives dispensation. Skriftlig ansøgning om dispensation skal sendes til:

Mariagefjord Kommune
Natur og Grundvand
Ndr. Kajgade 1
9500 Hobro

En indledende telefonisk kontakt til kommunen vil ofte være nyttig tlf. 97113000

Internationale naturbeskyttelsesområder

Natura 2000 områderne er et netværk af naturområder i hele EU, der indeholder særligt værdifuld natur. Natura 2000 områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Natura 2000 områderne kan ses på ([www. Miljoportal.dk](http://www.Miljoportal.dk))

Anmeldeordningen

I naturbeskyttelsesloven er der indført en anmeldeordning §19b, hvorefter bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter i Natura 2000 områder kræver en forudgående anmeldelse til enten Naturstyrelsen (skovbevoksede fredsskvsarealer) eller kommunen (andre arealer).

De driftsændringer eller aktiviteter, der skal anmeldes, er aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse eller lignende, men som kan være til skade for værdifuld natur i Natura 2000 områderne. Anmeldepligtige aktiviteter er f.eks. ændring af græsningstryk og ændring af tilstanden på naturarealer, der er for små til at være omfattet af lovens §3. Læs mere om anmeldepligtige aktiviteter på (www.blst.dk/natura2000). Anmeldelse skal ske inden aktiviteten sættes i gang, for at myndighederne kan vurdere, om den ønskede driftsændring eller aktivitet kan påvirke arter og naturtyper negativt.

Er du i tvivl om en aktivitet er anmeldepligtig så henvend dig til kommunen.

Jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur

I 2004 trådte lov om drift af landbrugsjorder i kraft. Lovens formål er at fremme bæredygtig udvikling af driften af landbrugsjorder ved at forene hensyn til bevaring af produktionsgrundlaget og bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier. Den efterfølgende bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur udmønter dele af lov om drift af landbrugsjorder i kraft. Bekendtgørelsen indfører bl.a.

- En pligt til regelmæssigt at rydde opvækst af vedplanter, som måtte være etableret siden 2004 på lysåbne landbrugsarealer, herunder heder, overdrev og enge.
- En mulighed for, at landbrugsjord kan udlægges til natur, herunder skov således ikke nødvendigvis skal indgå i omdriften.
- En mulighed for at anmelde sådanne udlæg mhp. Evt. Senere at lade arealerne indgå i omdriften igen senere.

Reglerne supplerer en række eksisterende regler om anvendelse af landbrugsarealer. Her tænkes især på naturbeskyttelseslovens regler om beskyttede naturtyper (§3), beskyttelseslinjer og Natura 2000 områder, som fortsat gælder og skal tages i betragtning i forbindelse med drift af landbrugsjord.

Bilag 15: Udpegningsgrundlag for berørte natura 2000-områder

Natura 2000-område nr. 223 omfatter EF-Habitatområde nr. 223

Udpegningsgrundlag for: Habitatområde nr. 223, Kastbjerg Ådal

- 1013 Kildevælds-vindelsnegl (*Vertigo geyeri*)
- 1014 Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*)
- 1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1393 Blank seglmos (*Drepanocladus vernicosus*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1330 Strandenge
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 Brunvandede søer og vandhuller
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
- 6120 * Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
- 7110 * Aktive højmoser
- 7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9160 Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund
- 9190 Stillekeskove og -krat på mager sur bund
- 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Natura 2000-område nr. 14 omfatter EF-Habitatområde nr. 14. EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 2 og 15

Udpegningsgrundlag for: EF-Habitatområde nr. 14. Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord

- 1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)
- 1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)
- 1103 Stavsild (*Alosa fallax*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
- 1903 Mygblomst (*Liparis loeselii*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1130 Flodmundinger
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
2170 Kystklitter med gråris
2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
2190 Fugtige klitlavninger
2250 * Kystklitter med enebær
3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160 Brunvandede søer og vandhuller
3260 Vandløb med vandplanter
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6120 * Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7230 Rigkær
9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Udpegningsgrundlag for: EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 15, Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del

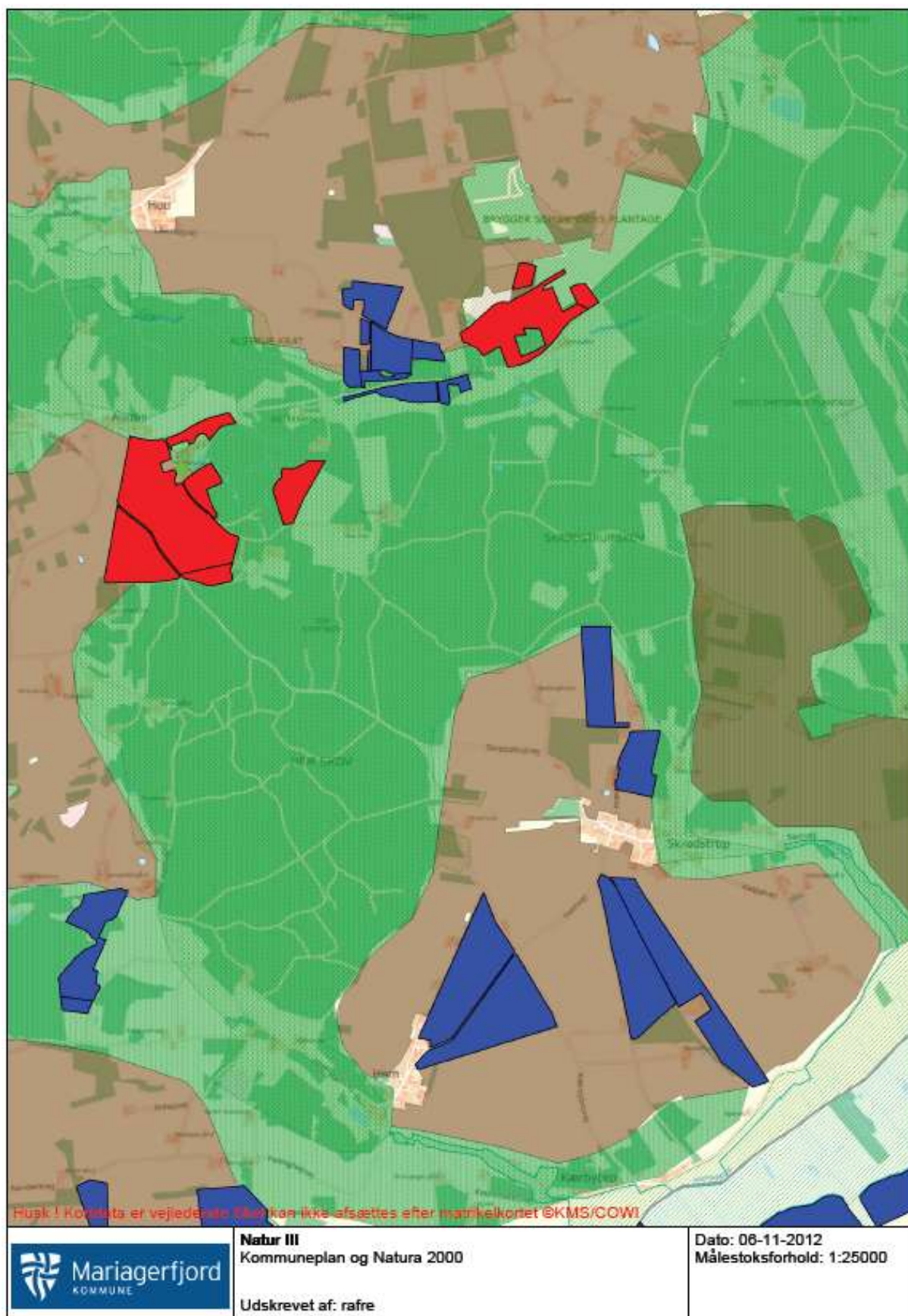
Pibesvane
Sangsvane
Klyde
Hjejle
Fjordterne
Havterne
Dværgterne
Skarv
Knopsvane
Lysbuget knortegås
Gravand
Bjergand
Ederfugl
Sortand
Fløjlsand
Hvinand
Stor skallesluger

Udpegningsgrundlag for: EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 2, Ålborg Bugt, Nordlig del

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Pibesvane			T	F2, F4
Sangsvane			T	F2, F4
Hjejle			T	F2, F4
Almindelig ryle		Y	T	F1, F5

Splitterne		Y		F1
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F1
	Lysbuget knortegås		T	F4
	Gravand		T	F4,F5
	Bjergand		T	F4
	Ederfugl		T	F5,F7
	Sortand		T	F4
	Fløjsand		T	F4,F7

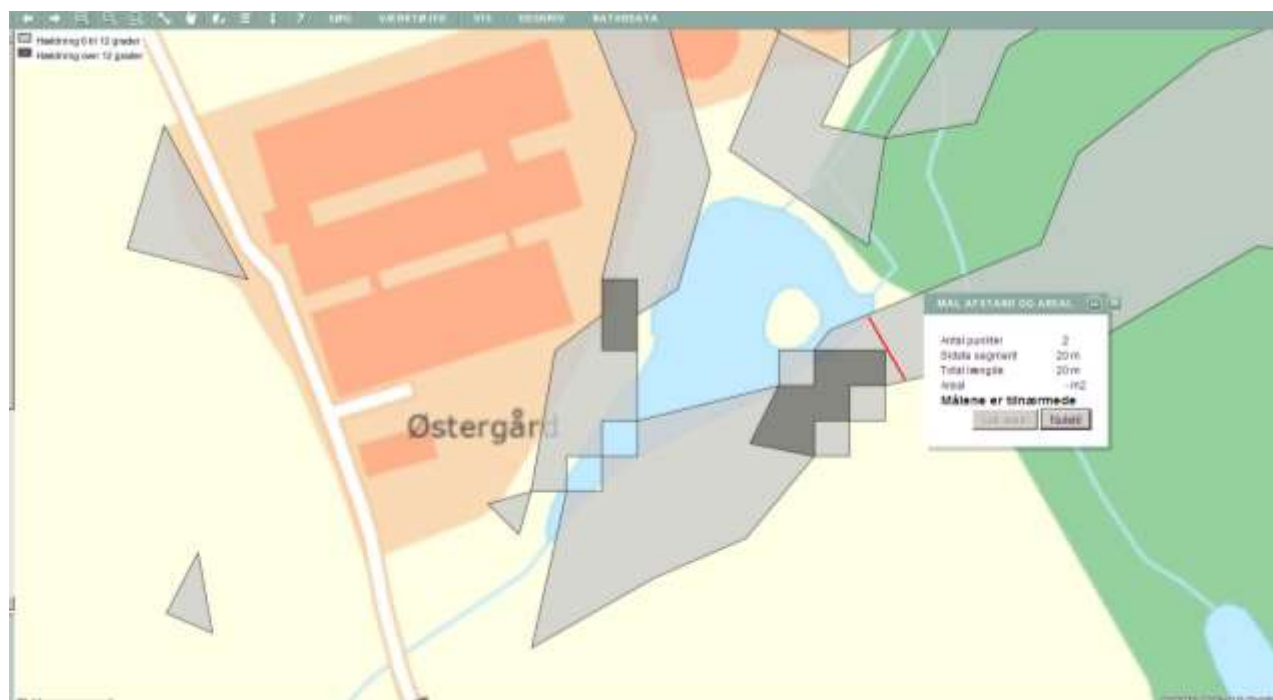
Bilag 16: Kommuneplan og Natura 2000

Bilag 17: Ammoniakdepositionsbergningspunkter

Bilag 18: Skrånende arealer med gødningsrestriktioner.

Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Kapitel 10 Anvendelse af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand

§ 30

Stk.3

Husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og mineralsk gødning (handelsgødning) må ikke udbringes på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller kystvande inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller kystvandets afgrænsning ved daglige vande, jf. dog stk. 4.

Stk.4

På stejle skråninger med en hældning på mellem 6° og 12° omfatter stk. 3 ikke

- 1) flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, som nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø, og
- 2) flydende mineralsk gødning (handelsgødning).

Bilag 19: Arealer i NFI

